

VIENYBĖ LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 39.

Plymouth, Pa., d. 26 Rugsejo (September) 1900 m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainingą adresą būtina reikią atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti išvirszaus apmokėta.

THE WEEKLY

Vienybe Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

all communications must be addressed

J. J. Pauksztis & CO. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

FOR PRINTING in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Iszeina kožną Seredą, Plymoutho

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
I UZMARĘ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidem 25c
Už colį vieną sykį garsinant 010c
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c

Pinigai kitaip nesiunčia, kaip tik per MONEY ORDER, arba registravotose gramatose ant szito antraszo:

J. J. Pauksztys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.

„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysezių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas taliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausiu laivū

Siunčia pinigū į visas svieta dalis greitai ir pigei. Norintis kad jo piningai siunčiami į tėvynę nepražutū ir kū greičiausiai nueitū tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Pauksztis & Co.

(P. O Box 1018) 224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuviszkas ir Lenkiszkas **Kromas** visokių szviezių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieta, ant greičiausiu ir drucziausiu laivū. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,

NANTICOKE, PA.

VISOKIU RELIGISZKŲ DAIKTŲ

kaipo tai: Ražanczių, Szkaplieriū lietuviszkių, visokių brostvių, maldų knygų lietuviszkių ir lenkiszkių, teipgi ir visokių istoriszkių knygų lietuviszkių ir lenkiszkių; abrozū visų szventūjų ir tautiszkių ir t. t. Gaunama pas:

J. Burman & Stepanovicziū

231 S. Roebliug Str. BROOKLYN, N. Y.

(prie lietuviszkos bažnyczios.)

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviszkoje kalboje, atspaustas lotiniszkomis literomis Peterburge, gaunamas pas

Inžimierin A. Maciejevski

Neviskis p. n 111 b. 73.

PETERSBURG RUSSIA.

Prekė 1 rubl. už exempl. su prisiuntimu; imant 10 exempl. 20% rabato.

PRZESZŁO 25 LAT
używają wszystkie narody świata
na

REUMATYZM,

NEURALGIE i podobne choroby,
wyrobiany na podstawie ściśtych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
stawny Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY”

PAIN EXPELLER.

NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyłko ma „KOTWICE” za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.

31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 fili. Własne fabryki szkła.
25 ct. 150 ct. Uznaje go i poleca:
najśawniejsi lekarze, właściciele szpitali
dów artecznych duchowni i inne
znakomite osoby. Blizsze szcze-
góły u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.

DR. RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym środ-
kiem na kolki niestrawność, choroby żołądka.

Daktarka.
Johanna Żelviene.

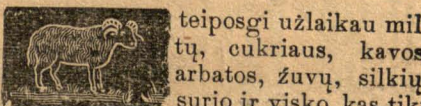
Vienintėlė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

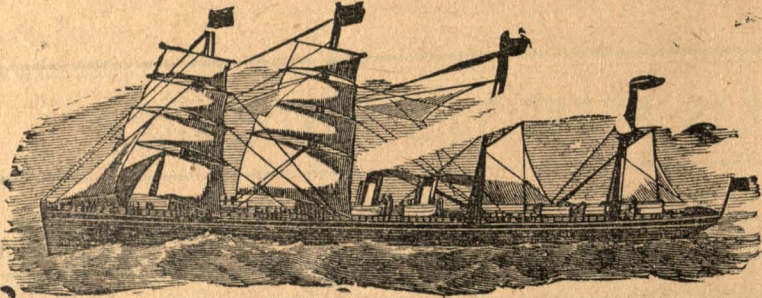
Užlaiko kasdien szviezią mėsą, kiau-lieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szviezi rukiyti, deszrū visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teipogi užlaikau mil-tū, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adžgaucka
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
 Litewski i Polski **BANK**
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

I rieteliai! dādu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visu greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siunziamė pinigūs, kuriūs jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiznekėti lietuviszkai ir lenkiskzakai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdame tikietus ant visu geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI
 31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
 20 Maaskade Rotterdam.

LINKSWAM NAME MUZIKA VIS YRA

Jų \$500 PIANO arba \$250 VARGONUS daugelis žmonių legal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius Bovija visą draugystę gražiausiais valcuis, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visu populiarszkų dainų. Linkswa bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinas iszradimas. Tūkstanzius paliudijimų turime nū užganėdintų pirkėjų. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarų. KASZTUOJA TIKTAI \$6,00 gražioje skrynuoteje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaalę \$3,00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai parsidūda. Atsiuskite už 2 ct. marķę dėl katalogo ir tt.
 STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853, dept. 64

SEND NO MONEY WITH YOUR ORDER

cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the Celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolge felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published. **GUARANTEED 25 YEARS.** With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. **ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.** **OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED** If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.**

GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$60.00, and THE GREATEST BARGAIN YOU EVER HEARD OF, pay Special Offer Price \$15.50 your freight agent our Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. **GIVE IT THREE MONTHS' TRIAL** in your own home, and we will return your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$9.50, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this DROP DESK CABINET BURDICK is the greatest value ever offered by any house.

BEWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various inducements. Write some friend in Chicago and learn who are reliable and who are not. has every MODERN IMPROVEMENT. **EVERY GOOD POINT OF EVERY HIGH GRADE MACHINE MADE, WITH THE DEFECTS OF NONE.** Made by the best makers in America, from the best material money can buy.

THE BURDICK **SOLID QUARTER SAWED OAK DROP DESK CABINET**, plane polished. One illustration shows machine closed (head dropping from sight) to be used as a center table, stand or desk, the other open with full length table and head in place for sewing. 4 fancy drawers, latest 1900 skeleton frame, carved, paneled, embossed and decorated cabinet finish, finest nickel drawer pulls, rests on four casters, adjustable treadle, genuine Smyth iron stand. Finest large High Arm head, positive four motion feed, self threading vibrating shuttle, automatic bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose wheel, adjustable pressure foot, improved shuttle carrier, patent needle bar, patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully trimmed. **GUARANTEED** the lightest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how anyone can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Years' Binding Guarantee is sent with every machine. **IT COSTS YOU NOTHING** to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. **WE TO RETURN YOUR \$15.50** if at any time within three months you say you are not satisfied. **ORDER TO-BAY. DON'T DELAY.** (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė-Amerikos, kuriame iszdirba geriausė ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proszkų.

Todėgi perkantieji ir pardavėjai (karcziarnikaj) visados reikalaukite Lietuviszko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the Celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolge felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published. **GUARANTEED 25 YEARS.** With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. **ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.** **OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED** If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.**

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. **ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.** **OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED** If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.**

Didele krautuve IR KARCZIAMA

Kas nori gero tavro gauti ir skanaus gėrymo ragaut, tegul atsilanko pas **Joną Žukaucką** Plymouth, Pa.

Vienatine Lietuviszka KARCZEMA,

uzlaikau geriausią Alų, duodu didelius stiklus, turiu visokio Vyno, ir seniausio sznapso, Avanos Cigarų, užkandis prie alaus kasdiena dovanai. Nedėlioms nuo 12 nakczia atidarau, dėl moterių įėjimas ant antro floro, kiekvienam duodu visokią rodą.

L. Friedman

Cor. 4 str. & Catharine str. PHILADELPHIA, PA.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ

Po No 600 iki 612 Pearl str. **ELIZABETH N. J PETER BREIDT** Locninjkas.

AGENTAS

assekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ugnies **GEO. GWILLIAM, agentas.** Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— Tilžėje 26 Bugpjūtį ant Lietuvos Dainininkų Draugystės šventės visos dainininkės buvo pasirėdžiusios su lietuviskais rubais, kiekviena vis kitokiais, iš visų Lietuvos (Prūsų tik) krasztų prisiųstais. Teip pasipuoszusčių lietuvaiczių tapo nutraukta potografija. Darže tapo padainuota 12 dainų, kurios publikai didi pamėgo. Tilžės vokiečiai teipgi daugume susirinko pasiklausyti lietuviszkų dainų. Ant 8 val. vakare dar salėje tapo padainuotos 4 dainos ir perstatyta komedija, kur suvokietėjęs lietuvis atsibastė pas lietuvi mergauti. — Teip paduoda „Nauja Lietuviszka Ceitunga“.

— Londone p. Pilėnas išleidęs 1 num. „Lietuvos Sargo“ daugiau jo neisleidžia jau. Tuli užsimokėję metinę prenumeratą po 8 szilingus (\$2,00) nieko negavo, o p. Pilėnas pilnas sau ramumo giriasi dar sakydamas „ką tie kvailiai izmano!“ Ponas Pilėnas prakalbo į skaitytojus, kad „Lietuvos Sargo“ mieribus „raginimas lietuvių prie pat apszvietos, vienijimosi į draugystes ir triuso ant tautizskos dirvos“. Taigi priverstas pažadėjimas p. Pilėno ar sutinka su jo pasiūlymu? Kaip p. Pilėnas atvyko vėl į Londoną, tai parapijos reikalus baisiai suvėlė.

— „Lietuvoje“ patilpo užmanymas „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcijos įkurti „Literatizską Fondą“ szelpimui mūsų literatų. Svarbus ir reikalingas užmanymas. Kitos tautos, suprantanczios svarbumą szelpimo literatų, tokius fondus turi ir nemažos į juos plaukia aukos. Pas mus tokio fondo dar nėra, o jis reikalingas, kad mūsų literatai nenumirtu badu arba nenusitotų rasę lietuviszkai dėlei dovano darbo ir dar pavojin-

go iš valdžios pusės, ir nesikreiptu prie lenkų arba maskolių, jį raszyti, kaip tai jau gana tankiai yra atsikartoję. Bet nelaimė, lietuviszka plunksna dar duonos neduoda anot Visztaliaus. Kiteip butu, jeigu mes lietuviai, visą mūsų knygų prekystę turėtumėm savo rankose. Iki dabar net Tilžėje pardavimą liet. knygų, už kurias galima uždribti šauną graszi, turi vokiečiai ir už „lietuviszkus graszius“ sau rumus pasistatę, o lietuvių literatai badu mirszta! Toks „fondas“ czion Amerikoje galėtu įsikunyti ir gyvuoti prie sveiko proto žmonių vadovų, bet kada jis įsikunys, jeigu vietoje suszelpimo literatų raszliavos, yra renkamos aukos ant pražudymo raszliavos laikraszczių, kaip tai darė Pittstono lietuviai katalikai ir Minersvillės? Amerikos lietuviszkos izleistuvės teipgi nėra teip turtingomis, kaip tiki „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcija. Izleistuvės turi sukiszę visą užpelną į knygas, kurių kasztai apsimokės kas zin kada arba niekados, nes dar dauguma mūsų brolių mieliaus dezimtuką prageria, vietoje nusipirkimo knygos. Taigi ant Amerikos izleistuvių didelės vilties dėti ir negalima, kad bent po kiek atlygintu už vieną ar kitą literatizską veikalą. Vienok gal ir szitas užmanymas įsikunyti. Tuom tarpu „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcija ant Amerikos lietuviszkų izleistuvių rinkos atsiuntė net 12 rankraszczių į „Lietuvos“ redakciją.

— „Lietuva“ gavo žinią nuo direktoriaus dailos ir spaudos dalies ant Paryziaus parodos izz Washingtono, kad tarp kitų Suv. Valstijų laikraszczių ir knygų, kuriems tapo pripazinta dovana pirmojo skyriaus, yra priekaityta ir „Lietuvos“ izzleidimai.

Aukos parodai

Aukos suriktos „Lietuvos“ redakcijos	\$6,10
Pagal „Vienybės“ num. 31 buvo	\$1141,23
Labu	\$1147,33

J. J. Pauksztis.

Iš Londono.

Parapijos reikaluose.

Liudna man pasidarė patyrus, kad da jus kunigo neturit. Iz laiszko p. Barulio ir Baronaiczio asz matau, kad reikalai stovi ne visai gerai, kad tarp jus yra didelė mairszatis, o gero mažai. Negaledamas pasimatyti su jumis, asz nors žodziu stengsiuosi ateiti jums į pagelbą, tikėdamas, kad jus tikite į mano gerus velyjimus teip dabar, kaip ir pirma.

Pirmiausia turiu pakalbėti apie vyskupo pasiūlymą. Vyskupo pasiūlymu asz vis negaliu suprasti. Jeigu vyskupas norėtu parupinti jums kunigą, tai jis tai galėtu greit padaryti. Ak mes jau jam suradome lietuvis kunigus, reikėjo tik juos priimt. Kun. Varnagiris norėjo atkeliauti — nepriėmė, jus suradote kitą kunigą iz Lietuvos kuris teipgi apsėmęs buvo atkeliauti pas jus, jam ir tas ne tiko. Tiesa vyskupas galėjo abejot kas link gerumo tų kunigų, bet ar kunigas katras yra gers ar ne apie tai labai lengva patirti, užklausus vyskupo, po kurio valdžia ans kunigas yra. O toks užklausimas butu parodęs, kad mus atrasti kunigai niekuom nėra nusikalte prieš dvasizską valdžią ir jie kaip ir visi kunigai pildo savo dvasizskus reikalus (kun. Varnagiris yra Amerikoje tarpe lietuvių, o kits kunigas yra Kau-no gubernijoje). Jeigu jis kunigo Varnagirio nepriėmė, jeigu jis ir dabar nepasinaudojo izz surasto jus kunigo ir nesikreipė prie vyskupo tai matyt,

kad jis kunigo lietuviu nenor. Kiti iz jus, zinoma, papratę tikėt į dvasizskų žodzius ir mislydami, kad svietizskiejie žmonės, o ypatingai ponai, mėgsta apkalbinēt kunigus, da abejosite kas link teisingumo vyskupo. Bet asz ant nelaimės ir tą paskutinį jus abejojimą turiu izzsklaidyt.

Jūsų viltis gaivina istoriją su apgarsinimu po laikraszczius. Jus pasakysite, kad vyskupas davė pavelyjimą susijieszkot kunigą ir tą pavelyjimą gavęs p. Pilėnas. O asz turiu jums pasakyti, kad szita visa istorija tai yra tik viena komedija, kuri tik žemina vyskupą ir parodo, kad jis da nori ir toliaus vadzioti jus už nosies.

Tik pamislykit, kam jums reik apgarsinimo, kad jau jus esate susiradę kunigą Lietuvoje? Jums nereik dezimts kunigų, bet tik vieno. Jeigu jis norėjo priimti kunigą lietuvi, tai kodėl jis nepadarė teip, kaip patarė jums surastas nesenėi jus kun. S. kodėl jis nenuraszė į Kauną ir kodėl nedavė jums laiszko kaip buvo zadėjęs. Tik apmislykit, meldžiu, giliau, o suprasite, kad jus vyskupas nenor jums duot lietuviu — kunigo. Ne patogi vėl iszeina istorija su jūsų tarpininkais. Ak jus turite advokatą, prie advokato yra p. Hawley anglas — katalikas, kuris sązinizskai remia jūsų reikalą, eina pas vyskupą, aizskina jūsų padėjimą... Iksziol jus atlikdavote visus reikalus per advokatą ir tą poną, ir apie taip vyskupas turėjo zinot. Dabar iszeina suvis kitą istoriją: vyskupas naudojasi izz tarpininkystės kito žmogaus, stovėjusio iksziol nuoszaliui — nuo parapijos reikalų ir atėjusio prie vyskupo ne nuo vardo parapijos, bet tik nuo savo arba nuo vardo kelių parapijonų. Tik pamislykit vėl, kodėl teip pasiūlykite vyskupą, zinodamas, kad pa-

rapijos komitetas atlieka savo reikalus per advokatą ir jo draugą p. Hawley. Asz tyčia po kelis kartus atkreipiu jus mintis, jus atidą ant szių visų atsitikimų, nėra isz viso ko matyt, kad kiti isz jus nepratę prie protiszko darbo ne stengia iszaiszkinti sau kitų painių klausimų ir duodasi susivadziot ir nusikreipt nuo aprinkto kelio.

Jeigu jus apmislys site giliau szituos visus atsitikimus, tai ir jus pritarsite man, kad vyskupas Brindel nenor duot jums kunigo lietuvio. Dabar iszpuola lietuviams Londono iszaiszkinti sau gerai, kodėl vyskupas nenor duoti lietuviams kunigą. Tik supratę priezastis tokio neteisingo vyskupo apsiėjimo jus galésite apsisaugoti nuo paklydimų vélesniame laike. Prisiziurėję giliai ir placziai visai istorijai įkurimo lietuviszkos parapijos Londone jus pamatysite, kad drauge su parapijos reikalais yra suriszi reikalai tautiszki lenkų ir lietuvių, kad prigulėjimas lietuvių prie lenkiszkos parapijos duoda daugiau pelno valdytojui lenkiszkos parapijos kun. Lechertui ir jo kunigams ir kad vysk. Brindel dėl kokių nors tamsių priezasczių laiko pusę lenkų. Dėlko lenkai nor, kad lietuviai nuo jų nesiskirtų, ne sunku suprasti.

Visą laiką pabaigos XIV amžiaus, kada Lietuvos kunigaikstystė susivienijo su Lenkija, lenkai traukė sau naudą isz lietuvių. Pirmiausiai iszgelbėjo silpną tuomet Lenkiją nuo prapulties Lietuvos kariumenė, kuri tuomet buvo labai stipri ir garsinga savo karzygiszkais veikalais*) Be to patekus vyriausiajai valdziai Lenkijai, Lietuva pasijuto veik jau padėjime kaipdabar

*) Skaityk „Lietuvos istoriją“ ap e vieszpatavimą Gedimino, Olgirdo, Keistuczio ir Vytauto.

po valdzia Maskolijos. – Lietuva pasijuto po valdzia lenkųvirszin., lenkiszkių sudų, lenkiszkių kunigų, į rasztinyczias ir urėdiszki vietas tapo įvesta lenkiszka kalba, lenkiszkos knygos tapo įvestos lenkiszkos mokyklos ir tt. Lenkai su jų kalba buvo iszauksztinti, o lietuviai su jų kalba buvo atstumti ir paniekinti. Lenkai Lietuvoje tapo pavadinti po nais, o jų kalba — poniszka, lietuviai tapo pavadinti praszciokais „chlopais“, o jų kalba „chlopiszka“, „chamiszka“. Nemažai iszmėtinėjo lenkai lietuviams tai, kad jie nesenei buvo pagonais ir dėlto viską kas tik buvo lietuviszka vadino pagonystės liekanomis ir stengėsi isznaikinti, iszrauti su szaknimis. Lietuviszką kalbą jie teipgi priskaitė prie pagonystės liekanų ir vadino ją „pagoniszka“. Tokią tai dvasią platino lenkai Lietuvoje ir nedyvai, kad apszviesiesniejie Lietuvos vyrai papuolę į tarpą lenkystės apasztalų virto į lenkus, metė savo tėvų kalbą, nesirupino apie lietuvių reikalus ir dagi pats pavirsdavo į lenkystės apasztalus. Vytautas Didis Lietuvos kunigaikstis pamatęs, kur link krypta Lietuvos dalis, stengėsi atsikratyt nuo lenkiszkių užmaczių, stengėsi atskirt Lietuvą nuo Lenkijos ir dagi rengėsi uždėt sau ant galvos karaliszki karuną, bet jo troszkimai neiszsipildė. Lenkai pajuto jo norus, pabugo ir stengėsi dar tvircziau suverzti ryszius, kurie vienijo Lietuvą su Lenkija.

Nors pabaigoj XVIII amž. Lenkija ir neteko savo valdzios, bet vaisiai lenkiszko mokslo ir dvasios ilgai da buvo matyt Lietuvoje. Sulenkėję Lietuvos ponai tarnavo ne Lietuvai bet Lenkijai, szelpdami jos mokslą, reikia, apraszdydami jų gyvenimą Mickevyczius, Kondratavyczius, Kotiuszka ir kiti garsin-

gi vyrai nupynė Lenkijai garsbės vainiką, apskelbė jų vardą po visą svieta... Da ir dabar yra daug garsingų vyrų, užaugintų Lietuvos duona, kurie, įgyję apszvietimą, tarnauja ne Lietuvai, bet Lenkijai, ir savo garsiais darbais dabina lenkų vardą. O kiek vėl lenkiszkių laikraszcių ir knygių platinosi tarp sulenkėjusių lietuvių!

Be to nereikia užmirszti, kad lenkai tikisi neužilgio atsikratysę nuo Maskolijos jungo. O kad iszginti maskolius isz Lenkijos, ant to, zinoma, reik daug spēkų, daug kareivių. Jeigu lietuviai bus sulenkėję tai jie, zinoma, klausys lenkų ir eis su jais draugia muszt maskolius, jeigu gi lietuviai turės tautiszki susipratimą, tai gal jie ir neprisidėt prie lenkų, gal pasakyt: „o ką mes isz to turėsime“? Kad lietuviai gal norėt saviszki valdytis, gal abejot kas link naudos naujo „lenkmezio“, kuriam pasisekus lietuviai galėtų pasijusti tam paciam padėjime, tik į vietą maskolių valdzios Lietuvoje atsirastų lenkų valdzia.

Szita dalyką gerai supranta lenkai, o ypatingai apszviesiesniejie.

Įkurimas lenkiszki-lietuviszkos parapijos Londone tai teipgi yra gera dirva sulenkimui lietuvių. Mat tos parapijos perdetiniu yra kun. Lechertas—lenkas, o per tai ir visa valdzia ir administracija parapijos reikalų priguli lenkams. Susikalbėjimas su ta valdzia yra apsinkintas lietuviszkoj kalboj, pats administratorius lietuviszki nemoka, o lietuvio kunigo nenor laikyt prie bažnyczios, pamokslų lietuviszki nér, spaviednę teipgi sunku atlikt nemokant lenkiszki, teip Kad lietuviai noroms—nenoroms turi stengtis mokintis lenkiszki. Prie parapijos yra įtaisyta lenkiszka parapijinė mokykla, kur

mokina vaikus lenkės minyszkos; tos minyszkos valkiojasi tankiai po lietuvių butus ubagaudamos, vilioja vaikus į savo mokyklą, suka galvą lietuviams su savo pamokslais, iszgyrimu savo kunigo Lecherto, aiszkina, kad tai lenkai įvedę Lietuvoje katalikystę, iszgelbėję lietuvius nuo amžinos prapulties, žodziu sakant, lenkus auksztina, o lietuvius ir jų kalbą niekina....

Zinoma prigulėjimas lietuvių prie lenkiszkos parapijos surisztas yra su nauda kunigų, o ypatingai kun. Lecherto. Įsitaisęs už žmonių—darbininkų pinigus bažnyczia, kun. Lechertas daro juo didesni bizni, juo daugiau žmonių priguli prie tos bažnyczios. Lenkams, ką priguli prie tos parapijos teipgi yra geriau, nés lietuviai yra duosnus katalikai, myli bažnyczia, kunigus, daug duoda ant miszių, ant bažnyczios, teip kad lenkams nereik tiek sudėt pinigų ant užlaikymo kunigo ir bažnyczios. Jeigu prie to da pridurti, kad lenkų yra mažiau kaip lietuvių, tai bus aiszku, kad lietuviai davė lenkams jot sau ant sprando, lietuviai krėtė pinigus ant bažnyczios ir kunigo, o lenkų kunigas susizėręs pinigus tyzciojosi isz lietuvių, nežiurėjo ant jų reikalų, nelaikė lietuvio—kunigo, nors ir prizadėjo laikyt....

Kada lietuviai suprato savo skriaudas ir sutarė atsiskirt nuo lenkiszkos parapijos, tuomet tarp lenkų pasidarė nemažas truckszmas. Pirmiausiai kun. Lechertas szoko sulaiykty užsimanias isztrukti savo aveles, kurios bėgdamos nuo jo, zinoma, gabenosi drauge ir savo vilnas (kad tai but nors vilnas palikusios!) Jis tai pirmiausiai pasirupino patraukti vyskupą ant savo pusės ir, matyt, jam tai pasisekė, nés pereitą žiemą jau vyskupas buvo norėjęs sutaiykty lietuvius su kun. Lechertu. Be

to apspito vyskupą ir kiti lenkai, tarpe kurių apgarsėjus yra tarpe lietuvių viena lenkė, isztekėjusi už anglo advokato, vardu Pace. Ta tai lenkė teipgi puolėsi prie vyskupo, aiszkindama nenaudingumą ir pavojingumą atsiskyrimo nuo lenkų, aiszkindama, kad lietuviai su lenkais visuomet „zga-
doj“ gyvenę, kad negražu esą „buntą“ kelti ir tt. Tai ji darė, žinoma ne tiek dėlei naudos katalikizkos „misijos“ kiek dėlei naudos lenkystės.... Lietuviai nors ir kreipėsi prie vyskupo su savo maldavimais, bet jų balsas nors ir buvo iszklausytas, bet jų maldos ne buvo iszpildytos. Liudniausia buvo patyrus, kad vyskupas akise lietuvių pasirodė prieteliu, žadėjo iszpildyt jų norą, žadėjo leisti lietuviams turėti savą—lietuviszką parapiją, bet vėliaus jis visgi laikė pusę lenkų ir nežiūrėjo ant lietuvių aszarų. Matyt, kad jis daugiau tikėjo lenkam ne kaip lietuviams. Ir tai nedyvai. Lenkam lengviaus buvo priet prie vyskupo, ne kaip lietuviams, lenkai—ponai, lietuviai—prasti darbininkai, lenkai daugiau turi laiko ant pasikalbėjimo, lietuviai turi dirbti sau ant duonos kashnio. Vyskupas anglas galėjo nė nežinoti, kad lietuviai tai ne lenkai, kad jie negal suprast lenkizskų pamokslų. Teip galėjo but pradzioje, kada tik vieni lenkai aiszkino vyskupui lietuvių reikalus. Bet kada lietuviai pamė advokatą ir kada jų reikalus iszaiszkino p. Hawley—anglas, kada vyskupas gavo „Tėve mūsų“ iszguldyta lietuviszkai ir lenkizskai, kada jis gavo praszimą su daugybe paraszų, tuomet jis negalėjo daugiau abejoti nė apie skirtingumą lietuviszkos ir lenkizskos kalbos, nė apie reikalingumą įkurimo lietuviszkos parapijos.

O visgi vyskupas, kaip matyt isz jo apsiėjimo, ir dabar

da nenor duot lietuviams kunigą. Kaip iszaiszkinti tokį apsiėjimą? Ak jis nelenkas, ir lenkystės reikalai negali jam rupėti? Ak jis galėtų gerai suprasti, kad kiekviena tauta nori garbinti ir garbina Dievą savo kalboje, kad iszganymas duszių priguli nuo pildymo prisakymų, kuriuos reikia suprasti, kad Kristaus mokslas turi but skelbiamas suprantamoj kalboj ir tt. Kogi jis laukia, ko jis monija lietuviams akis velydamas jieszkoti lietuvio—kunigo ir per laikraszczius, ir per vyskupą, tuom tarpu kada jus turite susiradę sau kunigą.... Pamislykit tik, kas dedas prieš jus akis. Vienas isz vyresniųjų piemenų, nuo kurio priguli iszganymas jūsų duszių, ne tik ką nežiuri ant iszganymo jūsų duszių, bet da, gali sakyt, tycziojasi isz jus, suvadzioja jus, neduoda tikros rodos, ne užlaiko duoto žodžio, meluoja... Kasgi gali but jam brangesnis už laimę kelių tukstanczių žmonių, kas gal but brangesnis už iszganymą kelių tukstanczių duszių, kurios trokszta to iszganymo ir jieszko dvasiszko peno, reikalingo iszganymui jų duszių?....

Iszriszkit tą klausimą pats. Asz tik atkreipsiu jus atydą, kad vyskupas tai yra toks jau „griesznas“ žmogus, kaip ir visi, kad jis teipgi yra po valdžia visokių pagundų, kad jis teipgi turi visokius reikalus savo gyvenimo, apie kuriuos jus nė žinote—nežinot... Jam, matyt, naudingiau yra teip elgtis, kaip jis dabar elgiasi. Laikydamas lenkų pusę jis nors įtinka lenkam tarp kurių yra netik kun. Lechertas ir ponias Pace, bet ir daugiau ponų, ir tai da ne kokių prastų ponų, bet apsidabinusių visokiais garbės vardais ir ženklais; isz tų ponų vieni save vadina kunigaikszciais, kiti grafais, tretii baronais — o visi jie yra szlėktos. Kits iszmin-

tingas vyrs turi juoktis isz tų jų vardų ir garbės ženklų, bet tarpe ponų tai daug sveria. Be to tie ponai daug turi pinigų, o kas daug turi pinigų, tas ir didesnę turi ant svieto valdžią ir su tokiu didesnę yra nauda bicziuliaut.

Dabar jus galite suprasti, kokios priezastys trukdo jūsų reikalą; pirmiausiai kun. Lechertas dėlei biznio nori jus prisivilioti, antra priezastis yra ta, kad įkurimas atskiros lietuviszkos parapijos atitraukia lietuvius nuo lenkų ir iszvaduoja lietuvius isz po lenkizskos valdžios ir visokių jos žabangų einanczių prieš lietuviszką, o trecia priezastis tai yra ta, kad vyskupui matyt naudingiau yra laikyti pusę lenkų—ponų, o ne lietuvių—darbininkų.

Ką gi lietuviams reikia daryt? Kelias lietuvių yra tieuss: reikalauti savo tiesų, laikytis vienybėje, neiti į bažnyčią kun. Lecherto, bet apsirinkti sau kitą kokią katalikizską bažnyčią, į vyskupo žodžius ir prizadėjimus netikėti, bet reikalauti nuo jo prizadėjimo ant popieros, nelaukti nieko gero nė nuo apgarsinimo laikraszcziuose, nė nuo praszymo nusiųsto Lietuvos vyskupams; jeigu vyskupas nor pavelyt parsikviesti jums kunigą, tai lai jis padaro teip kaip velyja surastas jus nesenei kunigas S., t. y. tegul jis iszduoda jums teisingą popierą su tokiais punktais:

1) Kad jis laiko už reikalingą ir galimą daiktą įkurimą lietuviszkos parapijos Londone.

2) Kad jis daleidžia lietuviams parsikviesti lietuvi—kunigą į Londoną prie lietuviszkos parapijos.

Ta popiera turi but aprupinta reikalingais paraszais ir ant jos turi but užspaustas antspaudas.

Tokią popierą jus galėtumėte tiesiog nusiųsti žinoman ku-

nigai į Kauno gub., o tas iszsiėmęs reikalingas popieras nuo savo vyskupo galėtų atkeliaut į Londoną ir noroms—nenoroms turētu but priimtas jus vyskupo. Atkeliavus kunigui—lietuviui susiprasite tarpe savęs kas link budo vedimo parapijos reikalų, o dabar negaiszuokite per daug tik darykit pagal augszcziau paduotą rodą, o bus viskas gerai.

Be to neužmirszkite, kad su parapijos reikalais riszasi teipgi tautiszkas klausimas, kad pasisekimas parapijos reikalų priguli teipgi nuo tautiszko susipratimo lietuvių ir apskritai nuo apszvietimo jų ir susipratimo, kad lietuviams yra naudinga turėti savo atskirą parapiją, kad ta parapija suves juos į vieną atskirą szejmyną, kur Dievo žodis bus skelbiamas prigimtoj tėvų kalboj, kur nebus girdėt paniekinimo lietuvių vardo. Tautiszkas susipratimas ir didesnis apszvietimas veikia suves lietuvius į vienybę ir suteiks jiems didesnę stiprybę. Dėlto neužmirszkite ir apie platinimą lietuviszkų laikraszczių ir knygų, kurios pabudina tautiszską susipratimą ir apszviečia protą.

20 VIII. 1900 m.

Parapijos komiteto sanarys.

Politiszkos žinios

Amerika. Gen. McArthur isz Pilipinų pranesza, kad ant salos Luzon pilipiniečiai didėi sukilę prieš amerikonus ir daugelis susimuszimų buvę, kur apszčiai ir amerikonų galą gavo. Mažesni amerikonų pulkai turėjo susivienyti, kad atsilaikyti prieš pilipiniečius. Provincijoi Laguna pas Mavitac, kurį tai miestelį atėmė nuo amerikonų pilipiniečių gen. Cailles, kapitonas Mitchell su 130 kareivių užpuolė ant pilipiniečių ir po vienos valandos kovos amerikonai turėjo bėgti palikdami 19 savųjų ant muszio vietos.

kur galą gavo ir pats Mitchell, amerikų vadas, ir per 20 sužeistų tapo. Gen. McArthur už taji nepasisekimą kaltina apicierus, kurie nemoką vesti tvarkos kovoje su pilipiniečiais. Kitame susimuszime tapo užmuszta 10, sužeista 26 ir 5 amerikoniai pateko į pilipiniečių rankas. Su kitais nepasisekimais amerikų nuokritys praėjusios sanvaitės siekia arti 100 vyrų; nuo ligų numirė 50; tai-gi nuokritis vienos sanvaitės yra labai didelis.

Su 21 diena Rugsėjo pasibai-gė McKinley apgarsintoji dovana pilipiniečiams, kurie atiduos amerikoms savo ginklus. Aguinaldo iszleido proklamaciją į gyventojus, ragindamas nepradėti su amerikonais jokių tarybų ir nedėti jokios svarbos ant tarybų Bucencamino, kuris amerikoms parsidavęs.

Antroji Pilipinų komisija, kurią McKinley nusiuntė isztyrimui dalykų stovio, praneša savo raporte, kad visur yra didžiausia netvarka ir jeigu tik amerikoniai pasitrauktu isz ten, tai tuoj įsikisztu kitos vieszpatystės. Teip-gi komisija nupeikia demokratiszką partiją, ant kurios pasitikėję pilipiniečiai nenustoja kariau-vę ir dėlto turi žuti tiek daug kareivių. Tai-gi komisija paduoda tokį raportą, kad sutiktu su valdžios siekiu ir nors kiek ją iszteisintu priešz prie-szingas partijas darbar,artinan-tės rinkimams.

Pietinė Afrika. Gen. Roberts kasdien vis garsina, kad burai jau kaip ir visai pergale-ti. Bet apart burų pergale-jimo teip-gi praneša, kad pas Vryheid, rytuose nuo Nata-liaus, burai pasisisekimą dar turėję ir anglų nuokritys esąs nemenkas, bet kiek turi už-musztų, nepaduoda. Anglai turėjo smarkų muszį su burais pas Koomati-Poort ant portu-galiskų valdybų rubežiaus,

kur gelzkelis eina isz Trans-vaaliaus į Delagoa užtaką. Burai pasitraukę vieni į Lebombo kalnus, kiti į Portuga-lijos valdybas.

Prezidentas Krugeris iszke-liavo jau Europon ant olan-diszko kariszko laivo „Gerderland“.

Tai-gi narsus tėvynės apgi-nėjai burai neteks savo tėvy-nės ir liuosybės dėl godumo angliskų besoczių kapitalistų, kurie varu iszveržė jų szalį. Net ir laikraszcziai pradeda apie burus mažiaus prisimyti.

Vidurinėje Aprikoje susi-muszė Berber giminė su pran-cuzų sargyba pas Timoun ant Saharos rubežiaus. Prancuzai netekę 26 kareivių ir 2 apicie-ru turėjo trauktis atgal.

Rytinė Azija. Kuom tolyn tuom yvairesni dalykai dėstisi Kinuose. Vokietija užėmė sau viena loszti rolę ant niekeno nežiurėdama. Vokietija atsi-szaukė į visas vieszpatystes rei-kaudama nuo Kinų valdžios iszdavimo į jos rankas tikrųjų maiszto sukeltojų ir nužudyto-jų jos pasiuntinio, kas per vie-ni jie nebutu. Vieszpatystės Vokietijai atsakė abejotiniai, kadan-gi pareikalavimas tik-rųjų kaltininkų, kuriais yra ir augszti urėdninkai, kaip mena-ma net ir ciesorienė, sukeltu tik didesnius maisztus ir gal butu gaisru užsidegimo karės tarp paczių vieszpatysčių.

Maskolija užmanė iszkraus-tyti isz Pekino kariauną, kad galėtu neva sugryžti į Pekiną augsztieji Kinų valdininkai, bet pati tojo užmanymo neisz-pildė, nepildant to kitoms vieszpatystėms ir 8000 masko-lių liko Pekine su kitų szalių kariauna. Tuomi užmanymu Maskolija norėjo tik kitų sza-lių kariauną isz Pekino isz-kraustyti, kad paskui galėtu elgtisi saviszka. Kad Masko-lija turi susizinojimą su Kinų valdžia, valdžios jau neabejo-

ja. Li Hung-Chang'ą kelio-nėje szelpia vien maskoliai. Pusiaukelėje isz Takų į Tien-tsin 4000 maskolių atidavė Li Hung-Changui „garbę“ ir visi maskoliszi apicierai turėjo audenciją pas jį, prie ko ne-dalyvavo nei vienas apicieras kitų vieszpatysčių.

Prancuzijos pasiuntinys isz Cantono praneša, kad visi krikszczionių kiemai ir gyve-nimai tapo nuo maisztininkų apsupti ir sunaikinti. Misi-jonieriams pasisekė pasprusti. Iszsiųsta kariauna priešz maisztininkus pasirodė per silpna ir turėjo laukti pagel-bos. Maisztininkai esą apsi-ėmę isznaikinti visus krikszczionių gyvenimus Cantono klonyje. Nekentimas krikszczionių apsireiszkia visokiose vietose, nes krikszczionys yra laikomi už priezastį dabarti-nės nelaimės.

Tarptautiszka kariauna isz 4000 maskolių, 4000 vokiečių ir 1000 prancuzų užėmė tvirty-nę Pei-Tang per visą naktį bombardavo. Kiniečiai gerai paszau-dę apleido tvirty-nę pro auszrą ir pasitraukė szalin. Kada kiniečių kanuolės nutilo, kariaunos prisiartino prie tvirtynės ir persitikrino, kad ji tuszczia. Rado tik 5 kiniečius užmusztus. Tarp-tautiszkos kariaunos tapo už-musztą net 120 vyrų. Prieg-tam ekspliodavojo viena gra-nota europiečių pulke, kur 3 kareivius užmuszė o 50 suzei-dė. Szeip buvo keletas susi-muszimų su maskoliais ir vo-kiečiais, bet jie neturi didelės svarbos.

Anglijos laikraszcziai pran-eseza, kad isz Blagovieszczien-sko apskriczio maskoliai surin-kę 5000 kiniečių suvarė pas upę Amur, kuri mylią plat buvo, ir liepė visiems plaukti į savo szalį. Kas plaukė tai prigirė, o kurie priešinosi plaukimui, tapę prigirdyti arba nuszauti.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Stik-lo liejinyeziose lempų cilinde-rių darbininkams tapo pakel-tos algos ant 6%. Tos paczios kompanijos stiklo liejinyezios esanczios ir kituose miestuose tuojaus pradės dirbti, kur gaus darbą 2700 senų darbininkų o 12,000 naujų, nes tiejie pigiaus dirbs, negu senieji, jau mokan-ti darbą.

Lebanon, Pa. Su-straikavusieji darbininkai American Iron & Steel Co. dėl numazino al-gų nuo \$4 ant \$3 už toną sugryžo prie darbo sutikdami ant numazintos al-gos.

Coal Creek, Tenn. Dėl 300 kalnakasių tapo pakeltos algos ant 7½%. Dabar sustraikavo visi darbininkai, reikalaudami pakėlimo al-gų visiems lygiai.

Lovell, Mass. Med-vilnės iszdarbių pabrikuose Merrimack Mills ir Hamilton Mills sustraikavo visi darbi-ninkai reikalaudami pakėlimo al-gų ant 25%. Savininkas Merrimack Mills ant straikie-rių vietos paėmė 200 graikų, kuriuos isz darbo einant už-puolė 2000 straikierių ir gerai apkulė.

Bloomsburg, Pa. Firmos American Car & Foundry Co. sustraikavo 100 darbi-ninkų dėlto, kad kompanija nuo jų pareikalavo idant patys ankszcziaus atėję užsikurtu pe-czius ir tulam susirgus, kad atnesztu nuo daktaro paliudi-jimą, kad tikrai serga. Jei kompanija neatsisakys nuo sa-vo reikalavimų tai sustraikuo-sę dar 1000 darbininkų.

Pittsburg, Pa. Ame-rican Steel & Wire Co. trijose liejinyeziose dratų ir vinių pra-dėjo dirbti. Nuo 1 Gegužio tose liejinyeziose nedirbo.

Cleveland, Ohio. 300 rubsiuvių sustraikavo, rei-kaudami pakėlimo al-gų ant 10%.

New Castle, Pa. Czion sustraikavo stiklų liejinyzios visi darbininkai reikalaujami, kad nei vieno nebutų mažesnė alga ant sanvaitės kaip \$9,00. Kompanija nenor ant to sutikti.

Bradford, Pa. Tunic Glass Co. apsiėmė darbininkams mokėti unijos paskirtas algas ir visi straikieriai sugrįžo prie darbo.

Detroit, Mich. American Car & Foundry Co. apsiėmė savo darbininkams mokėti unijos algas ir 2000 darbininkų sugrįžo prie darbo.

Demmler Station, Pa. United States Iron & Tin Plate Works nuo dviejų mėnesių nedirbė, vėl pradėjo dirbti.

Simpson, W. Va. Kasyklose Hemington po straiko, kuris tęsėsi nuo 1 Liepos pradėjo dirbti, bet ir vėl kad tik neiszkils straikas, nes kompanija nenor pripažinti unijos ir atstato nuo darbo kiekvieną, patyrus, kad tas priguli prie unijos.

Buffalo, N. Y. 800 darbininkų mėsinycioje Jacob Dold Packing Co. sustraikavo dėlto, kad du darbininkai neuzsimokėjo savo mokesčių į uniją o kompanija neatstatė jų nuo darbo, kada unija to pareikalavo.

Kane, Pa. Window Glass Co. pradėjo dirbti.

South Stroudsburg, Pa. Czion sustraikavo visi baltieji stiklų putikai dėlto, kad kompanija priėmė ir murinus prie darbo.

McSherrystown, Pa. Czion sustraikavo 700 cigarų darbininkų, nes kompanijos nenorėjo pristoti ant unijos reikalavimų.

Straikas!

Kompanijos matydamos darbininkų vienybę ir ramų užsilikimą, iszsimislyjo juos suerzinti, kad gautu progą par-

gabenti netik gaujas deputies bet net ir kariauna, kaip tai atsitiko Shenandoah, Pa. praejusę pėtnycią. Lietuviai,

lenkai ir slovakai nesuprato kompanijos intrigų ir dėlto isz jų 10 tapo suzeista, o Mikas Jukevicius nuszautas. Szerifas vietoje suaresztavoti keltoljus ermyderio, pats paliepė szauti į žmones ir ant kompanijos reikalavimo uzkvietė kariauna. Tas buvo isz kalno kompanijų nutarta. Kompanijos pasitikėjo, kad sukėlė ermyderį ir parsikvietė 2,200 kareivių panedelyje galės pradėti visose kasyklose dirbti, bet toks jų protavimas neįvyko, nieks nėjo dirbti, nors buvo kareiviai pargabenti apsergėjimui skabsų. Kompanijos niekur geruoju nepakėlė algų nei įvedė kokius pagerinimus dėl darbininkų be tam tikro pasiprieszinimo -- reikalavimo. Darbininkams laikantės vienybėje kompanijos turės iszpildyti visus jų reikalavimus, bet tą padarys tiktai matydamos darbininkų vienybę. Kompanijos nors mato darbininkų susivienijimą, vienok tiki, kad atsiras gana judoszių kurie jei parsiduos už keletą dolerių. Judoszius kompanijos samdo visur, kad joms pasisektu darbininkus pergaleti arba bent sukirszinti ir paskui iszszaudyti, kaip tai padarė 1897 metuose apie szitą pat laiką Lattimer'e. Darbininkai visame turi klausyti savo straiko vadovų, neįsileisti į jokias pakalbas apie straiką su nepažystamais žmonėmis, kad kompanijos negautų bent kurių žinių.

Lietuviams ypatingai patariame susilaikyti nuo visokios pirmystės; tegul pirma eina anglai arba patys pakurstytojai. Lietuviai yra greitai iszpildyti bene kokio angliko rodą ir pagal tai greitai prikiszagyvastį arba sveikatą. Tokieuose atvéjuose su užsidegimu nieko nelaimėsite. Ge-

riaus užsilaikyti ramiai ir su szaltu krauju.

Su apgailėjimu turime paminėti pasielgimą tulų lietuvizkų vertelgų (užtylėsim vietą), kurie vaikszciojo po darbininkų gyvenimus ir rinko paraszus kad eitų dirbti. Darbininkai vienok jų nepaklausė ir iszvadino judosziais, parda vikais savo brolių.

Isz dabartinių pasilaikymų straiko atsiranda ir plėszimų per tvarkos dabotojus. Free lande, Pa. vienos kompanijos lojerio sunus H. Farnham, paskui kongreso pasiuntinio giminaitis R. Shumaker ir B. Howard, visi trys isz Wilkes-Barre turtingu tėvų sunelei ir pagelbininkai szerifo Harvey apiplėszė Jokubą Jaskeviczių ant \$167,00 ir norėjo dar nuszauti. Jaskevicius vienok pasmuko ir pleszikus-deputies suaresztavojo.

New York'o laikraszciziai pranesza, kad Mahanoy City miesto majoras užgynęs deputies ir kareiviams ateiti į miestą ir suaresztavosęs kiekvieną, kuris ateitu. Straikieriams ramiai užsilaikant, o atėjus deputiems ir kareiviams galėtu tuojaus atsirasti musztynės.

Panedelyje buvo laidotuvės nuszauto Shenandoah Miko Jukeviciaus (kiti angl. laikraszciziai paduoda kaipo Joną Koniskį), kurį palydėti iszėjo net 5000 darbininkų. Kompanijos pamatę tokią darbininkų simpatiją nusigando. Kareiviai visur laukė aukų, bet darbininkai tokiam dide liam skaitliuje užsilaikė kuo ramiausiai ir parodė, kad kariauna czion nereikalinga ir kad kompanijos parkvietė kariauna tik sukėlimui maisztų.

Prieszais siuntimą kariaunos į straikų apielinkes Pennsylvanijos gubernatorius gavo daugybę protestų ir kad kariauna turi buti atszaukta, nes esant kariaunai greicziaus gali pakilti maisztai. Isz McAdoo, kur buvo be jokio reikalo

pargabenta kariauna, jau iszsikraustę kareiviai.

Visame Wyomingo klonyje straikieriai užsilaiko tykai ir niekur neatsitiko jokių ermyderių.

Anglių prekės didei pakilo dėlei atvėsimo oro. Tulos kompanijos jau keta iszpildyti darbininkų reikalavimus, nes mato, kad darbininkų nepergalės.

Viso straikuoja į 140,000 darbininkų.

Taigi darbininkai laikytės, vienybėje, o jusų bus pergalė!

Isz Amerikos.

Kristaus pasekėjos.

Sheboygan, Wis. 9 d. Rugsejo atsiliko puikios kriksztynos dviejų, jau metuose merginų, Michigan ežere. Ant tujų kriksztynų susirinko daugelis žmonių visokios lyties ir amžiaus. Asz nežinodamas dėlko tie žmonės czion renkasi, vieno uzklausiau, ir atsakė, kad bus kriksztynos. Žmonės stovi ant smiltyno ir žiuri į liu liuojanczias vilnis. Ant 3 valandos po pietų atvaziavo puiki karieta, isz kurios iszlipo dvi mergos ir viens vyras, taigi kunigas. Apsivilkęs ilgą rubą ir užsilipęs ant kedutės su kitais pradėjo giedoti „Aleliuja“, pagiedojus pasakė dar pamokslėlį teip: „Sziandien dvi merginos priims kriksztą teip kaip Jezus Kristus priėmė upėje Jordono nuo szv. Jono, žiurėkite visi“ ir pradėjo mergos su kunigu bristi į ežerą priesz vilnis. Nubridus apie 100 žingsnių vanduo siekė iki juostai ir tik vilnys pasiszokėję kita apliejo krutinę arba persivertė per galvą. Įsibridę iki pažastų, atsigryžo į žmones, merginos susidėjo rankas kryžmais ant krutynės o kunigas kiekvieną auksztininką panardino į vandenį po 3 kartus, paskui iszvedė laukan, apszluostė, įsodino į karietą ir

nūvaziavo savo keliu. Tuli lietuviai prisiziūrėję tai ceremonijai kalbėjo, buk tos merginos dabar „szczéslyvos“, nes visi griekai liko Michigano ezere. *V. Grabauckas.*

Murinas pabalo.

Parkersburg, W. Va. kun. H. Draper, murinas, juodas kaip derva, nuo senei vis troszko baltos odos ir dabar ją įgijo. Pirm poros mėnesių ant murino veido atsirado balti plėmukai, kurie paskui vis didinosi ir galiausiai murinas pastojo baltas. Daktarai tvirtina, kad dėlei nežinomų priežasčių turėjo murino kraujuje pristokti juodųjų kraujo dalelių ir dėlto murinas pabalo.

Ir vėl audra.

Vos praėjus baisiai audrai per Galvestono apielinkes, praėjusę pėtnycią vėl didelė audra aplankė siaurinė bei siaurvakarinę dalį valstijos Texas. Apie Dallas iszkados tapo padaryta ant \$2,000,000. Didžiausę iszkadą turi medvilnės plantatoriai ir trys linijos geležinkelių. Didelis lytus daugelyje vietų paplovė geležinkelius, o audra nuneszė tiltus, tai sugadino. Nuo staigaus lytaus upė Trinity netoli Dallas iszėjo isz vagos ir 30 pėdų augsztas vanduo apsėmė žemesnes vietas; žmonės laiku pajutę pavojų bėgo ant augsztumų. Szerifas iszleido jokus paslus praneszti farmeriams, kad gelbėtusi nuo nelaimės. Kiek žmonių galą gavo nežinia dar, 3 lavonus vanduo jau iszmetė.

Murinių straikas.

Columbia, S. C. murinai darbininkai pareikalavo nuo medvilnės plantatorių pakėlimo algos, ko tiems nepadarius tuoj darbininkai užpuolė ant vieno isz plantatorių, bet tam pasisekė pabėgti į savo namus kur su szaudykle gynėsi per 4 valandas, kol atėjo pagelba. Murinų vadas tapo nuszautas

ir keletas kitų suzeista. Murinai įpykę norėjo uždegti namą tojo galvažudos. Straikierių yra per 400. Plantatoriai pasikvietė miliciją.

Nelaimės.

St. Louis, Mo. ant upės Mississippi sudegė du garlaiviai, kur smertį rado 5 jurininkai.

Pakrasztyje Naujos Fundlandijos siautė didelės audros kur 26 žvejų laivų tapo sudaužyta ir 18 žmonių prigėrė.

Cincinnati, Ohio, sudegė Iszganymo Armijos prieglaudos namai, kur vargszės motinos eidamos szian ar ten dirbti palikdavo savo vaikelius, reikalaujanczius prieziuros didesniųjų. Name buvo 20 tokių vaikų, isz kurių 4 sudegė ir motinos sugrižę vakare nuo darbo atrado savo kudikius suanglėjusius.

Eau Claire, Wis. per upę valtyje kelėsi 18 darbininkų, kur užtikusi audra valtį apvertė ir 6 darbininkai prigėrė.

Ugnys.

Houston, Tex. sudegė Merchants & Planters Oil Mill, kur iszkados pasidarė ant \$400,000, ir 350 darbininkų neteko darbo.

Spring Lake, N. J. sudegė trys vieszbucziai bei keliolika namų, kur iszkados pasidarė ant \$400,000.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje Kuri sukaktuviu diena „Tevynes Myletoju Draugystes“ ir Tautiszka Szvente?

Jau keturi metai praėjo nuo isikunyjimo T. M. D., bet kuri diena sukaktuvinė? Toji diena buvo dėl mūsų tautos teip laiminga, kurioje pirma sis tautietis isztarė: „Sutverki me mes broliai, teip sakant „Tevynes Myletoju Draugystę“ ir mokėkime į jos izdą po kelis centus ant mėnesio. Mokėstį paskirkime kuomaziaus,

idant kiekvienam butu galima prieiti, nes da lietuviai prie didelių aukų nėra pripratę. Dekime ant mėnesio po 5 centus į izdą ant tėvynės reikalų“.

Szitie žodžiai tojo tautiečio buvo laimingiausioje dienoje isztarti ir toje dienoje jisai padarė pradzią „Tevynes Myletoju Draugystės“ užsimokėdamas 60 ct. dėl tėvynės labo. Tai-gi toji diena yra sukaktuvinė, nės nuo tos dienos geri tautiečiai pradėjo remti jo užmanymą, kad įkunyti T. M. D. užsimokėdami po 60 ct. metinės. Bet kuri diena buvo teip laiminga, kurioje isikunyjto toji garbi draugystė ir darbuojasi vien dėl tautos labo, kurios pamatas yra tvirtas, kuri iszmintingai yra surėdyta, ant kurios visokie prieszai nieko neturi užmėtinėti ir kuri visiems tėvynainiams yra teip miela, prie kurios visi tėvynainiai su noru prisideda? Todėl toji diena, kurioje tapo įkunyta T. M. D., turėtu buti į tautiszką szventę pakelta, o toji diena pripultu 10 Liepos, nes toje tai dienoje mūsų tautietis, Jurgis Kazakevicius, isztarė jau virszui minėtus žodžius ir nuo tada isikunijo T. M. D. ir bujoja nuo 10 d. Liepos 1896 metų. Taigi tąją dieną turėtumėm laikyti už sukaktuvinę dieną T. M. D. ir ją pakelti į tautiszkąją mūsų szventę, kurios iki sziol mes dar neturime. T. M. D. per 4 metus savo gyvenimo ėjo paskirtu keliu ir juomi eis toliaus. Todėl tikrai tautiszkos organizacijos isikunijimo dieną kad priimtumėm už tautiszką szventę.

„Tevynes Myletoju Draugystės“ metai turėtu skaitytis teipgi nuo 10 d. Liepos ir kad rinkimas centraliszku virszininkų iki tojo laiko užsibaigtu. Kandidatai turėtu buti perstatyti pabaigoje Kovo mėn. ir kuopos paskui galėtu balsuoti, svarstyti kandidatus, kurie butu tinkanti ant orga-

nizacijos virszininkų ir naujas komitetas užimtų savo urėdą nuo 10 Liepos, o ne nuo 15 Spalnio, kaip dabar yra paskirta.

Tuli sako, kad renkant visą naują, centr. komitetą, dabartinė pakraipa T. M. D. gali persimainyti. Dėlei iszsvengimo tokios atmainos ar nebutu gerai prezidentą ir sekretorių rinkti ant dviejų metų, teip kad prezidento vienam metui praėjus, butu renkamas sekretorius. Tokiu budu komitete turėtumėm vis vieną seną sanarį, ir prezidento butu pabaiga tarnystės, tai sekretoriaus pusė, abiem skaitant po du metu.

Jeigu T. M. D. draugai ir szeip tautiečiai patėmytu mano kokį apsirikimą, tai meldžiu tuojaus nurodyti ir pataisyti. Jeigu diena isikunyjimo T. M. D. nurodyta, nebutu tikra, tai teiksītės, kas zinote, apskelbti tikrąją, nes toji diena neturi buti užmirszta. Mes ją turime pakelti į tautiszką szventę. *Varteliszkielis.*

Lawrence, Mass. Budamas užkviestas nuo draugų 15 d. Rugsėjo nekeliavau į Lawrence, kame per subatos vakarą gražiai pasikalbėjome; nedėlioje buvau pakviestas ant susirinkimo kuopos T. M. D. Ant salės susirinko gana skaitlingas burys vyrų ir merginos, kurios priguli prie dainorių draugystės Dr. V. Kudirkos. Susirinkimas atsibuvo geriausioje tvarkoje. Apkalbėje T. M. D. reikalus, kalbėjo apie įsteigimą lietuviszko knygyno vardan Dr. J. Basanavicziaus, kas jau senei buvo praneszta laikraszcziuose, tik dabar galutinai nutarta ir iszrinktas tapo komitetas. Prie knygyno sanarių prisiraszė per 30. Po susirinkimo dainorių draugystė padainavo 3 dainas: „Kur banguoja Nemunėlis“, „Bastės tenai gaujos vokieczių kryziokų“ ir „Vilija

tu brangi motina upelių", kas prie pritarimo partepijono labai gražiai skambėjo. Dr. V. Kudirkos dainorių draugystė užsipelno visatiną pagyrimą už savo darbus, nes kas sužadina ir pakelia žmogaus jausmus, jeigu ne daina. Berods niszmanėliai visaip dainorius apkalba, ypatingai merginas, bet jie suprasdami vertumą dainininkystės visai neboja ant niszmanėlių tauzijimų ir eina savo paskirtu keliu. Už tai garbė Dr. V. Kudirkos dainininkams, ypatingai merginoms—lietuvaiteims.

Abelnai Lawrence's lietuviiai yra pagyrimo verti už savo darbus dėl tautos labo. Pirmiausiai ant tautiszkos dirvos pradėjo dirbuotis p. V. Sabonis, ir per jo pasidarbavimą dabar yra vyrų, gerai suprantančių tautiszkus reikalus. Gyvuokite broliai, jūsų darbai ir draugiszkos spēkos tegul susidrutina, idant tamsunai neįstengtų sugaiszinti jūsų. Tegul gyvuoja dainorių draugystė Dr. V. Kudirkos ir lietuviszkas knygynas Dr. J. Basanavicziaus.

K. Gediminas.

25 W. 2—nd str.

So. Boston, Mass.

Newark, N. J. Musų tamsių žmonelių neisznaudoja tik tai tas, kuris nenori, ir jie patys isz tos tamsybės nesikelia, nesupranta szviesos naudos, ir kita, vėl nubaidomi nuo szviesos, szviesa jiems perstatoma kaipo baisybė kokia, nuo kurios reikia szalintis net.

Nekartą jau girdėjom besiguodžiant musų brolius, kad juos skaudžiai nuskriaudė žydas, tai bankieris Pajaujis, tai vėl net kunigaiksztis žmonių pinigų nuneszė, kitur vėl kunigėlis praleido žmonių sudėtus pinigų ant Dievo garbės neva ir bažnyčia pardavė žydui. Apart musiszkųjų tokių parazitų, sumanų žydeliai visai moką isznaudoti musų

tamsius žmonelius, kaip liudija ir szis atsitikimas.

Rugsėjo 12 dieną po N. 57 Monroe str. parėjus vakare nuo darbo keletai vyrų lietuvių, jie nei nepasijuto, kaip tarpe jų atsirado žydelis Harman isz New York'o ir niszduodams anglų užklausė musų lietuvių: „Ar jus vyrai esate katalikai?“ „Teip“ atsakė. „Jeigu esate katalikai, tai tikiuosi rasti tarpe jūsų susimylėjimą ant manęs nelaimingo. Asz keliauju į Pensylvanija, mano pati ir rakandai ant stotės, o pinigų tai visus man pavogė; visas mano turtas, tai szitas auksinis laikrodėlis, už kurį užmokėjau \$48,00 ir dabar turiu jį parduoti kad ir už \$12,00, kad galėčiau iszkeliauti“. Žydas mokėjo teip aktoriskai nuduoti, kad bepasakojant riedėjo aszaros per veidus. Musų lietuvių szirdys nuo žydelio aszarų suminksztėjo kaip vaszkas ir viens po antro pradėjo derėt nuo žydo laikrodėlių ir galiausiai viens nupirko už \$10. Žydas sugriebęs pinigų muko szalin; pirkikas apsižiūrėjo kad laikrodis tik isz geltonos blekės ir visai neina. Leidosi žyda vyti ir priviję padavė policijai, bet \$10 žydas buvo perdavęs jau kitam, pinigų nerado. Ant rytojaus buvo prova. Žydas vėl kaip tikras aktorius prigavyšzių suko, melavo, gynėsi ir tt. Ant galo sudžia Cahill pasakė: „Nenubausiu tavęs už prigavimą pirkėjo, tamsuno. Jeigu bauseziau tave, tai kartu turėčiau bausti ir pirkėją; lai buna pirkėjui ant pasimokinimo ir žinios, kur reikia pirkti laikrodis. Bet kad neturėjęi daleidimo musų mieste laikrodžius pardavinėti, tai užmokėsi \$10,00 baudos arba 30 dienų į lakopą“. Pirkėjo sudžia paklausė, kas per szalis toji Lietuva, kad isz ten atėję žmonės toki tamsus ir lengvatikiai, be jokio supratimo, ir dar paburnijęs iszvarė

nabagą pirkėją. Taigi ar nereikalinga mumis apszvieta, ir tie, kurie gina žmones nuo apszvietos, tegul buna nuo visų pirsztais rodomi. *Tautietis.*

Brooklyn, N. Y. „Vienybės“ 20 numėryje p. S. Kraujutaitis, virszininkas Vytauto draugystės isz Brooklyn'o N. Y. praneszė, kad parodos reikalams, \$5,04 ct., kurie susirinko isz aukų per D. L. K. Vytauto Draugystės apvaikszcziojimo Brooklyne priėmė Draugystės kasierius, kas bus „nusiusta į centraliszką Paryžiaus parodos komiteto kasą“. Bet iki sziol tųjų \$5,04 ct. niekur dar nematėme kvitavota, taigi tos aukos dar neiszsizstos. Kodėl draugystė ir p. Kraujutaitis neiszpildo draugystės nutarimo isz 22 Balandžio? Tos aukos turi but nusiustos ten, ant ko buvo surinktos. *Aukautojas.*

Coaldale, Pa. Nuo 10 dienos Rugsėjo tarp czionykszczių lietuvių kilo sumiszimas isz priezasties straiko. Vieni turi sau susiczėdiję keletą dolerių ir dėlei straiko nieko nesidaro, bet antriejie, kurie gaudavo po \$40 ar daugiau ant mėnesio, tai neįmano kur beszokti. Nors tokie gaudavo nemenkiausias algas, tai niekad nesudurdavo su kita, viską pragerdami. Tokie tai labai iszsigauo straiko ir norėtu, kad jo nebutu. Vietiniai angliszki laikraszcziai garsina, kad kilus straikui aplinkui, tai ir czionai turės sustoti dirbė. Vietiniai darbininkai rodosi neturi už ką straikuoti, kompanicznyų sztorų nėra, daktarams teipgi netraukia. Airiai ir tuli lietuviai turi geresnius darbus ir visi dirba kompanicznai. Anglų ir airių darbininkų yra tik tai treczialis, kiti tai lietuviai, lenkai ir daugiausiai slovakai, kurie visai nenislyja prieszintis savo skriaudėjams, pasakodami,

kad savo szalyje jie per dieną uždirbdavę 35–40 ct., o czion uždirba \$1,00 ir argi reik dar geresnio uzdarbio ir gyvenimo!?

Kompanijos darbininkus engia kaip įmano; už 10 valandų darbo moka \$1,00; zopostui laiko į 200 darbininkų, kad kelintam pametus darbą galėtu pristatyti kitą jo vieton. Tiems zopostiniams moka po \$1,00 už dieną prie skirtų darbų, už ką apie Shenandoah ir Mahanoy City moka po \$1,30 iki 1,50. Kalnakasiai czion uždirba nuo \$1,55 iki 2,10 už 10 valandų darbą. Brėkeriai retai kada iszdirba 9 val., tankiausiai užtenka 5 valandų.

Slovakams ir lenkams, nuo 12 metų kiekvienam nevedusiam nutraukia po 50 ct. už grinczią; apsivedusiems nutraukia po \$5,00, nes visos grinczios czion kompanicznos. Nevedusiems anglams ir lietuviams už grinczią nenutraukia nieko, tik tai po 1 ct. nuo dolerio ant kas žin ko.

Tokia tai kapitalistų mielaszirdystė ant artymo ir neperzengimas prisakymo „nevogk“.

K. Rutkauskas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Kadangi dabar priėjo rinkimas centraliszkų virszininkų „T. M. Dr-tės“, ir sanariai perstato tai vienus tai kitus į komitetą, tai rodosi neperdaug bus, kad ir asz savo mislį tame iszreikszechiau. Man rodosi gerai butų, kad į komitetą iszrinktumėm sziuos sanarius: prezidentu M. Paltanaviczijų isz Broad Brook, Conn., rasztininku A. Lalį isz Chicago, Ill., kasierium – A. Olszevskį isz Chicago, Ill., knygium — N. Olszinską isz Cleveland, Ohio. Į literatiszką komitetą skyrių szituos: J. Naujoką isz New York, P. Mikolainį isz Plymouth, Pa., ir Dr. J Szliupą

isz Scranton, Pa.

„Vienybėje“ randasi paraginimų, idant T. M. Dr-tė paskirtų kiek pinigų ant paminklo D-ro V. Kudirkos, kuris pirmutinis draugystę suszelpė savo rasztais. Tas butų labai gerai ir reikalinga, bet jauna ir dar nelabai išsiplatinusi Dr-tė kas zin ar įstengs tai padaryti, jeigu duos isz kasos pinigus ant visokių tautiszkių reikalų, tada gal pritrukti pinigų ant iszleidimo knygų. Pinigų paminklui Dr. V. Kudirkos, rodosi, reiktų pasirūpinti T. M. Draugams kokiū nors kitokiu budu surinkti. Asz ant to ir keletos dolerių nesigailėčiau.

Vienas isz T. M. D. sanarių.

Praneszu sanariams T. M. D. kad p. A. A. Jocis isz Phila. Pa. paaukavo mūsų draugystei 750 knygučių (ir savo kasztais nusiunte pas knygių) „Kuomi žmonės gyvena“. Už ką varde T. M. D. p. Jociui isztariu szirdingą aczių. Pirmsėdis, *M. Bridickas*. Lost Creek, Pa. Rugs. 20 1900.

Reikale rinkimo literatizsko komiteto dėl T. M. D. noriu patarti kelis žodžius. Liter. kom. sanariai turi buti literatai, taigi pažystanti literaturos reikalavimus. Sztai tokiam komitetui antkraujama net ir pagaminimas rasztų, jeigu prireiktu. Dėlto į tokį kom. turi buti renkami sanariai, kurie galėtų pataisyti vieno ar kito raszto kalbą, atlikti korektas ir tt. Iszrenkant sanarius į liter. kom. nepažystanczius literaturos reikalavimų, nekalbant apie pagaminimą rasztų, susikrauja viskas ant vieno, suprantanczio tuos reikalavimus, ir tasai turi vilkti kito nasztą ir už tokį dar atsakyti. Reikia sergėtis nuo tokio rinkimo, kad neiszeitu teip kaip su centr. kom. sekretorium, kuris manė mokąs jau raszyti ir vis barė „Vienybę“ už cen-

zuravojimą jo rasztų, ir kada „Vienybė“ patalpino jo tik vieną rasztą be cenzuros, tai... Jeigu panaszus užsivertėliai patektu į liter. kom., tada vietoje varyti darbą pirmyn, viskas eitu atgal. Taigi su liter. kom. sanariais reikia elgtis atsargiai ir rinkti tokius, kurie reikale ir galėtu atlikti savo užduotę.

T. M. D. sanarys.

Ukrainiečių reikalavimai.

„Mūsų szalis yra didelė ir turtinga, bet joje nėra tvarkos“ — teip kalbėjo mūsų pratėviai tukstantį metų atgal, tą pat galime atkartoti ir sziantdien. Ir tikrai teip. Nėra pas mus tvarkos ir turbut nebus jos, kolei mūsų 20 milijoninė ukrainiečių žmonija nepabus isz savo snaudulio, nesupras savo ekonomizskių ir politizskių reikalų ir nesusivienys į vieną, kas gal vienatiniu užtikrinti geresnę ateitę — po veluku socializmo.

Nuo Dono net iki San, kur tiktai skamba mūsų prigimta kalba, visur yra suspaustas ukrainietis; samdinukas, vietinis amatninkas ir pabriko darbininkas naikina savo spēkas, idant savo trusu pripilti kiszenius isznaudotojų visokių atėjunų. Ir szale tokio ekonomizsko isznaudojimo slėgia mus ant kiekvieno žingsnio prispaudimas politikizskas ir tautizskas.

Po caro valdzia stokuoja mums net tųjų mažiausių politizskių tiesų, be kurių negali žmonija ginti savų reikalų. Miestuose ir menkiausias straiakas arba draugizskas sutarimas pareikalauti pakėlimo algos yra laikomas už politizską prasizengimą, kaimuose gi valdzia dirba tiesiai įvesti atgal baudžiavą. Ant galo caro letena lygiai mus visus slėgia, kaip ir kitas tautas; apart tų visų kentėjimų, mums užkrautų per visokius įstatymus ir ir paliepinimus yra vienas so-

pulingiausias, o tai noras isznaikinti mūsų tautą. Apart to, kad mūsų yra keliolika milijonų, neturime po caro valdzia nei vienos pradinės mokyklos mūsų prigimtoje ukrainizskoje kalboje, o gimnazijos ir universitetai — tai įrėdnės dėl apkvailinimo ir sumaskolinimo ukrainizskos jaunuomenės. Teip urėduose ir suduose, kaip ir mokyklose vieszpatauja vien tiktai maskolizska kalba.

Bet mažai dar to: prie visų tų užgynimų pridėsim dar vieną, labiaus bjauresnį ir barbarizskesnį už kitus, o tai: Maskolizskoje vieszpatystėje yra užginta spaudinimas rasztų ukrainizskoje kalboje apart dainų ir pasakų, ką žmonės patys pasiraszo. Tai įstatymas, kuriam lygaus nerashim nei Turkijoi. Vakarinėje Europoje žmonės visai netiki, idant galėtu buti tokis užgynimas...

Austrijos konstitucija nors yra labai tolyma nuo mūsų mierio, tacziaus bent truputį suteikia tiesos gintis apart isznaudojimo, daleidzia mūsų žmonėms lavintis Galicijoi geriaus, negu kur kitur; dėlto gi reikia iszplatinti nors ten mūsų idėjas ir tiesas, kur yra daugiaus laisvės mūsų broliams negu tėvynėje.

Ir Galicijoi ir Bukovinoje, kur vieszpatauja bajorija, eina kova, kuri gal ne tiek aukų praryja kaip po maskolizsku carizmu, ir tai karszta ir su užidegimu — kova dėl iszliuosavimo mūsų tautos isz pražuties nelaimės ir abelno nupuolimo, kokį dabar mato me Ukrainoje.

Ir kaipo suspaudimas yra trejopas — ekonomizskas politizskas ir tautizskas, teip lygiai ir mūsų iszsiluosavimas turi buti visatinas, turi duoti mums galėjimą gerai gyventi, laisvai ir visatiname tautizskame iszsiplėtojime. Užstoji-

mas isznaudotojų maskolizskių, lenkizskių ir žydiszkių ukrainizskais, ko trokszta mūsų tautiečiai, negal mūsų užganėdinti, nes nuo to nei per plauką nepasigerins buvis mūsų žmonių. Teip lygiai neiszlaiko kritikos programai visokių mūsų radikalų, kadangi neatsako sulaikymui kapitalizmo, kuris ir pas mus yra toks pat kaip ir vakarinėje Europoje, teipgi negal užganėdinti reikalų milijonų sodiecių-darbininkų.

Vienatinis programai, kuris po jo įkunijimui suteiks laimę mūsų žmonijai — tai programai socialistizskas. Esame persitikrinę, kad tiktai susivienyjime, kur žemė, kasyklos, pabrikai ir tt. yra draugizska savasczia, kur patys žmonės valdosi savimi pagal savo norą — kad ten tiktai nėra vietos dėlei sziantdieninio isznaudojimo ir prispaudimo.

Bet tajį sieki pasieksime tiktai tada, kada socialistizska partija turės savo rankose valdzia. Toje pakraipoje turi eiti visi mūsų užmanymai ir siekiai. Tiktai tada, kada imant spēkas isz masos žmonijos, persiėmusios socialistizskais mieriais, susivienyjusios ir pasiryžusios kovoti su isznaudotojais ir jų apginėju — valdzia; sutrinsime draugizskai susivienyję tą slogintoją, kuris slėgia krutinę mūsų žmonių, kada sutrinsime carizma, tada tiktai galėsime įvesti reformas, pagal mūsų mierio reikalavimus. Milzinizska spēka mūsų tautos — tai žmonės darbininkai, kurie labai lengvai krypta ant socialistizsko kelio, ir tas suteikia viltį mūsų pergalejimui, nors sziantdien dar mūsų spēkos yra labai silpnos sulyginime su galybe carizmo. Tas suteikia mums ir tą tikrumą ir tą gilų persitikrinimą, kad vienatiniu socialistizska politika gali mums parodyti kelią iszėjimui isz dabartinės nelaisvės, kadangi ji sutinka su mokslo nuro

dymas ir tikrais reikalavimais mūsų tautos. Kovodami dėl išliuosavimo mūsų žmonių iš panczių kapitalizmo, tuom paczių artinamės prie laiko, kuriame visoje savo galybėje pražydės visos gyvasties spēkos mūsų tautoje.

Mūsų programos, kuriuomi dabar imamės už darbo sužadiniame mūsų žmonių, kad jį įkūnyti su valanda pergales, susideda išsekanczių reikalavimų:

Demokratiszka ukrainiszka respublika, pastatyta ant sekanczių pamatų:

I. politikoje:

1) Visuresantis, betarpinis, lygus ir slaptas balsavimas; tiesdavystė žmonijos kaipovyrusia ir užmananti.

2) Visatinai lygus pasielgimas tautiszkas su palikimu kiekvienai tautai laisvės prisiđėjimo prie respublikos.

3) Patvaldystė valsczių ir apskriczių su laisvu išsirinkimu urėdninkų.

4) Lygybė tiesose visų szalies ukėsų be skirtumo lyties, veislės, tautos ir tikėjimo.

5) Visatina laisvė žodžio, spaudos, susirinkimų ir susiđraugavojimų.

6) Dovanas provų vedimas suduose, laisvas išrinkimas sudzių ir atsakymas pries sudą urėdninkų.

7) Dovanas, priverstinas, abelnas, visatinas mokslas; mokintinių užlaikymas per valstiją.

8) Panaikinimas nuolatinės kariaunos, visatinas apginklavimas gyventojų.

II. ekonomijoje:

1) Apsergėjimas dirbant, atsakantis išradimams darbininkiszkių susivienijimų vakarinės Europos. Hygiena pabriuose.

2) 8 valandų dienos darbas su 36 valandoms pertraukos kas sanvaitė.

3) Lygi alga vyrams ir moterims prie lygaus darbo; paskyrimas tikros algos už darbą.

4) Valstijos apsergėjimas

visų dirbanczių sodziuose ir miestuose nuo nelaimingų atsitikimų, kaip tai bedarbėje, ligoje ir senatvėje.

5) Vyriausybė ant pabrikių ir ukės darbų bus renkama per paczius darbininkus.

6) Žinios darbo ir sekretorius darbininkiszkas.

7) Visatina laisvė straikių; bauda dėl darbdavių arba urėdninkų, kurie norėtų kenkti straiko laisvei arba susiđraugavojimui.

8) Mokesčiai pagal didumą turto ir įėmimą; lygus mokesčiai nuo paveldėjimų; numetimas mokeszių nuo maisto ir daiktų labiaus reikalaujimų; ypatiszki mokesčiai ant daiktų smaguriavimui.

9) Laipsniskai draugiszkas paveldėjimas žemės, daiktų pardavimo ir susivienijimo; budai pagelbėjimo sodiecziams vedime draugiszkos ukės.

* * *

Isz mūsų programos iszeina ir mūsų taktika. Nepasitikime viltims, kad bent ką išpildyti butu galima po valdzia carizmo; visokis prilikimas Ukrainos nuo maskoliszko carizmo yra griuvimu dėl plėtojimosi mūsų gyvasties. Mūsų užduoczia po carizmu yra sutvėrimas politiszkos spēkos su pagelba propagandos mūsų idėjų ir kasdieninės, nepertraukiamos kovos dėl ekonomiszkių, politiszkių ir tautiszkių reikalų mūsų žmonių — spēkos, kuri galėtu kovoti ir pergalėti carizmą.

Su linksmybe sveikiname įkunijimą Austrijoje socialdemokratiszkos partijos ir padėsime jai, kiek tame tesės mūsų spēkos, pripažindami reikalą vienybės, vienodo darbavimosi.

Prietikiuose link kitų tautų eisime pagal žodžius Markso: „Darbininkai visų szalių vienykitės!“ Atsitraukdami nuo veidmainių ir pažvalgų mūsų rėksnių-tautieczių, kiekviename darbininke, kuris yra protingas, matome brolių ir isztie-

siame jam brolišką ranką, bet reikalaujame nuo jo guodojimo mūsų tiesų.

Szitasai pamatas lytisi prietykių socialistiszkių partijų tautų, su kuriomis susiduriame kasdieniniame gyvenime. Kas link kitų visų socialistų, tai turime viltį, kad visi susivienys ir nusikratys carizmo jungą.

Visus smulkesnius klausimus, kurie nėra paminėti mūsų programe, iszriszime su reikalais ir nurodymais paties gyvenimo”.

Kaip sena mūsų žemė?

Žmonija kaip ir geologai (žemės sluogznių tyrinėtojai) labai malonėtu žinoti, kaip sena yra mūsų žemė, bet iki sziolei tasai klausymas liko be atsakymo. Berods isztyrimas žemės senumo yra sunkiausias klausymas; nors tasai isztyrimas yra varomas lenktynėmis per mokslinczius, tai tikro atsakymo vis negalima buvo gauti, nors szaunei artyn tapo prie jo prisiartinta. Dabar tame yra vėl didelis žingsnis padarytas per geologą prof. Joly, ir nėra abejonės, kad mūsų žemė turi 94,800,000 metų, kaip tasai mokslinczius yra apskaitęs. Tasai žemės senumas apskaitomas pavirszutiniai apie formavojimasi žemės laike atsiskyrimo žemės nuo vandens atauszus karsztiems tekantiems skystimams. Vienok negalima tvirtinti, kad isz karto pasidarė žemė tiems skystimams atauszus. Jeigu skaityti žemės senumą nuo atauszimo gazų ir paskiaus skystimų, tai tasai senumas bus daug didesnis, negu prof. Joly nurodo. Tasai geologas atėjo ant persitikrinimo, kad didmariuose esanti druska yra suneszta upių vandenių nuo žemės ir koks tai turėjo praeiti laikas, kol didmarių vanduo tapo užsudytas iki dabartinio jo surumo. Garsusis geogra-

fas John Murray yra iszskaitęs, kad 19 didžiausių žemės upių kiekviena (angliszka) keturkampė mylia 24,106 tonus vandens gabena į didjurius. Pagal tai galima skaityti, kad per metus nuo žemės į didjurius įteka 6523 keturkampių mylių vandens. Pagal tai nesunku yra apskaityti kiek teip vadinamo „natrium“ su „chlor'u“ yra prisimaiszė prie tikrosios valgio druskos ir upių sugabenama į didjurius kas metas. Pagal apskaitymą kiek yra druskos didjurių vandeniše (stuopa vandens turi savyje druskos nuo 4 iki 36 gramų), suneszta didžiųjų upių nuo žemės, ir kad tekėjimas upių nuo žemės į didjures visados turėjo buti, tai turėjo praeiti 94,800,000 metų kol upių vanduo suneszė į didjures tiek druskos. Szitas laikas ženklina žemės senumą nuo galdynės, kada vanduo pradėjo ant žemės tekėti upėmis iki iszgrauzimo dabartinio upių gilumo su virszumių krantų. Prie tokio apskaitymo galima dar prikergti, kad žemėje yra statei czysta druska ir tai nežinomoje kiekybėje, ir kad jurių vandens surumas paeina nuo druskos žemėje esanczių, kurių vanduo iszskalavo ir suneszė į jures, ir kad druskos guoliai žemėje yra daug apstesni negu jurese. Pagal tai galima spręsti žemės senumą nuo persimainymo gazų į tekantį skystimą, nuo kurio tai laiko turėjo praeiti daug daugiau negu 95 milijonai metų.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo draugo Ignaco Balniaus isz kaimo Kultaiczių ir Laurino Puidoko isz kaimo Sereikių, abudu Ligumų valscziaus, Szaulių pavieto, Kauno gubernijos. Teiks isz atsiszaukti ant szito adreso:

Jurgis Juozapaitis

Box 617

Torrington, Conn.

LATVIU TAUTA,

6,000 rubl. 1890 m. Teriberkis tapė nugramzdintas Temzės upėje, bet draugystė gavo atlyginimą nuo kaltininkų. Iki 1893 m. draugystė dar pirkė 3 laivus, taip kad tuomet ji vėl turėjo 8. Draugystės mantos vertybė buvo 1893 m. 68,770 rubl., ir išstojantiems sąnariams draugystė mokėjo 37% nuo įmokėto kapitolo. Apart to, dar draugystė turėjo 25,510 rubl. paguldžiusi sudan ant uždengimo tulų pretensijų. Garlaivių gi draugystė neturėjo.

G l o b š e n o s s t o t ė s . Jureivis, leisdamasi į mare, pavierina marės vilnims netik savo mantą, bet taip pat savo gyvastį. Nelaimės ant marių tankiausiai atsitinka sekliuose, botyriuotuose vandeniuose ir jurių siaurumose. Todėl reikia, kad jureivis jau nuo tolo tokias pavojingas vietas pažintu ir galėtu nuo jų apsisaugoti. Todėl jau nuo senų gadynių, kaip ilgai tarptautiška sątaika ant vandens kelių pastovi, vyriausybės rūpinasi tuos kelius padaryti atvangiais ir pažįstamais, jau tai įrengdamos žibintuvus (bakas), jau tai pastatydamos ugnies laivus pavojingose vietose ir pažymėdamos seklumas ir uolas tam tikrais ženklais. Jau Aigypto karalius Ptolemajos 290 m. pirm Kr. g. pastatydino 125½ metrų augštą marmurinį žibintuvą.

Bet jeigu nežiurint į visus apsergėjimo įrankius laivas ir jo žmonės patenka į pavojų, tad pajurėnų arba jurmalninkų yra šventa pareiga eiti į pagelbą jureiviams, globti jų gyvastį ir mantą. Šiandien žmonės tą doros principą supranta ir pildo pagal savo išgalę, bet buvę yra laikai, kur pajurėnai mantą sudaužęusių laivų savinasi kaip pelną ar radybas. Iš senų net raštų girdime, kad jurmalninkai duodavo melagingus ženklus, idant jureiviai pasklystu ir jų pusta butu, o mantą jų tektu apgavikams. Tokius girdime jureivius pastojant laupytojais ant jurių, užbrunkant vieni ant kitų ir laupant mantą vieni kitų. Išsiskiria tarp senųjų jurmalninkų ir neužiiminėjo laupymu ant marės, kaip Simans rašo, mūsų gentainiai Sen-Prusiai, taip-gi Adomas iš Brėmeno tikrina apie Prusus, kad jie esą žmonės mylinti tauta ir kad jie su pagaila gelbsti nelaimingiems. Bet Prusai vieni negalėjo palabinti jureivių stovį. Laupytojai ant jurių ir šaldrystos jurmalėse darė jurės kelius neištikimais ir kenkė pirklybai. Ant senovės papratimų remianties, išsidirbo taip vadinamos „jurmalių tiesos“ (Standrecht), pagal kurias ar visa, ar tula dalis mantos sukiužusio laivo priderėjo tam žiamės savininkui, kurio rubežuose nelaimė atsitiko ar mantą tapė išskalauta. Rods tos laukinės tiesos, laikams besimainant, tapė neretai aprubežiuotos, bet galutinai išnaikintos Baltijoje jos tapė tiktai 1783 m.

Dėl atvangumo jureivystės, reikėjo apdrausti jurmalninkų negėlybą, ir tai darę tuli valdymierai su pagelba įstatymų, kurie draudė jurmalninkams savintiesi nelaimingų jureivių mantą. Jau 12-tame šimtmeetyje įstatymai pavelyjo mūsų kaimyniškų tautų jurmalninkams imti jureivių mantą tiktai tada, kada patys jureiviai visi butu prigėrę ar dingę. Bet toks įstatymas jureiviams buvo greičiaus ant pusto, negu ant labo. Mantos godiems jurininkams buvo mantą brangesnė negu žmonių gyvastis, ir idant įgyti mantą pagal įstatymus, jie daug kart nesibaidė nužudyti nelaimingus jureivius, kurie buvo išsigelbėję ant krašto gyvi su mantą. Toliaus valdymierai mėgino padaryti galą tiems nežmoniškiems darbams ir išdavė įsakymus visatnai apie „jurmalių tiesas“, nežiurint, ar

mantos savininkai gyvi ar ne. Taip 1244 m. Kuršo vyskupas Indrikis uždraudžia išlietoti savo aprinkio pajuriuose „jurmalių tiesas“ ir liepia globti mantą. 1248 m. Pomeranijos hercogas prižada visiems krikščytiems laivininkams, kad jų mantą netaps grobiama, jeigu laivai hercogo rubežuose sudužtu, ir 1353 m. Baltijos ir Prusijos arkivyskupas Albrechtas apskelbia prakeiksmą dėl jurmalių laupytojų ir dėl tų, kurie perka sulaupyta mantą. 1267 m. Vidziamio ordensmeisteris Otto sulygsta su Kurais ir nutaria tarp kitko jurmalių tiesas ir algą už mantos globimą. Taip gi patys pirkčiai ėmė rengtiesi prieš laupytojus. Viduryje 13-to šimtmečio tapė įsteigta Hanzos draugystė, kuri laivininkus paėmė į savo apsergėjimą ir 1287 m. išleidė galingi Gothlandijos pirkčiai paliepimą, kad nekam nėra valė paturėti sudužusio laivo mantą ir kad reikia gelbėti nelaimingus. Prieg tam Rėvaliui tapė duota žinia, kad miesčionys taps išmesti laukan iš pirklių susivienyimo, jeigu jie nenorės paklausyti tų įstatymų. 15-tame ir 16-tame šimtmečiuose, jau randasi įstatymai, kurie stingriai uždraudžia prisivinti jureivių mantą, ir pagal kuriuos nepaklausantieji turi buti sudyjami, kaip laupytojai.

Bet tie įstatymai mažai apsergėjo jureivius nuo jurmalninkų negantybų; daugyk valdymierai nežinojo, kas dedasi tolimose jurmalėse, tai vėl valdymierai nevisuomet stingriai ištiko laupytojus. Todėl vėl galėjo 14-tame ir 15-tame šimtmečiuose rasti Baltijos jurėse laupytojai, kurie netik marę padarė neatvangia, bet dar ant Gothlandijos salos ir Svedijos pakraščiuose įsitaisė stiprias laupytojų gulenes, taip juog Hanzos miestams prisiėjo vienval siuntinėti „taikos laivus“, dėl kariavimo prieš laupytojus. 17-tame šimtmeetyje rods tarp Anglijos ir Baltijos neužtinkame laupytojų ant jurės senesnėje prasmėje, tačiau jurmaluose netikumai nebuvo dar išnaikinti, kaip galime matyti, dėl paveizdos, iš Piltenės prsakymų. Tai-gi perėjo ilgas laikas, iki jureiviai tapė apsergėti nuo tikslo jurmalninkų, ir iki jurmalninkai priprato iš savo dėkos gelbėti skęstančius. Bet vėtrų mete ir jurei traukiant, kartais ir norėdami jurmalninkai neįstengia duoti pagelbą, truksta jiems įrankių ir spēkų. Tad kilo tarp jurmalninkų klausimas, ar kuopinėmis spēkomis negalėtu ištaisyti tai, ko pavieniui negalima, ir tokiu budu atėjo mislis steigti globšenos draugystes.

Pirmoji globšenos draugystė tapė Anglijoje įsteigta jau pabaigoje 18-to šimtmečio. 1789 m. nuskendus laivui su visais žmonėmis arti miestelio Shield, miesčionys ir aplinkiniai gyventojai, kurie negalėję buvo ištiesti pagelbingą ranką, susiėjo ir įsteigė globšenos draugystę. Veikiai potam Anglijoje tokios draugystės radosi viena po kitos, nors neturėjo tarp savęs jokio susirišimo; tik 1853 m. jos tapė suvienytos į vieną centralinę draugystę. — Kitos jureivių tautos pasekė pėdomis Anglų. Jau 1791 m. Bostone, Amerikoje, tapė įkurta tolygi draugyste. 1824 m. Ulandijoje tapė dvi draugystės įsteigtos. Vokietijoje tiktai 1860 m. atsirado pirma globšenos draugystė, bet skaitlius draugysčių veikiai augo, ir 1866 m. jos susivienyjo į kruvą. Maskolijoje, pirm negu globšenos draugystės išdygo, buvo įtaisytos pavojingiausiose vietose globšenos stotės. Tokia globšenos stotė buvo jau prieš Krimo vainą prie Kolkos salavos, Baltijoje, bet 1855 m. ten Anglai nudegino žibintuvo (bakų) muižę su visomis globšenos klėtymis, iš viso 14 namų. Stotė potam tapė iš naujo įtaisyta. Kad 1865 m. prie Narvos ant smėlių uzbėgo 16 laivų, iš kurių 2 prazuvo su visais žmonėmis, tai Narvos pirkčiai ateinantį metą gavo nuo vyresnybės pavelenę ir 6,000 rubl. pagelbos dėl įrengimo globšenos stotės; toliaus valdzia duoda po 2,000 rubl.

kasmet dėl stotės užlaikymo. Taip šiuor bei tur atsirado globšenos stotės, ir galiaus 1871 m. visos Maskolijos stotės suvienytos tapė į vieną „draugystę dėl nelaimingų laivininkų globimo“. Draugystė turi 46 apgabalių nuodas, kurių 13 yra dėl jurių, kitos dėl upių ir azerų. Prie kožnos nuodalos priklauso keletas globšeni stočių, kurių skaitlius prie visų Maskolijos jurių 1893 m. išnešė 78 ir prie azerų 44. Baltijos jūrmalėse randasi daugiaus kaip 20 globšeni stočių. Draugystės mieriu yra nešti paglobą visiems nelikusiems ant vandenių Maskolijos rubežiuose; ji rupinasi apie reikalingas globšeni padrrynės (gyduolės, globimo prietaisai, valty, rakėtos arba metamas aparatas ir t.t.) ir apmoka stotėse žmones, kurie turi leistiesi į jūrę, reikalui parėjus. Juog tokios stotės daug gero padaro, parodo ta aplinkybė, kad Maskolijoje 1876 m. išgelbėta 615 žmonių, ir Vidžiamyje 1879 m. paglobta 52 žmonių. Aprokuojama yra, kad šiadien ant jurių daug mažesnis nuošimtis, ištikus nelaimėi, randa galą, negu tarp žiamės gyventojų.

Maskolijoje šiadien sudužusio laivo našta, laivo lietos ir laivas stovi po vyriausybės apsergėjimu ir nėkam nevalė grobstyti. Kožnas žmogus turi globti nelaimėn įkritusį jureivį ir su juomi žmoniškai apsieiti, ir nėkam nevalė savintiesi suglobtą ar jūrmalėje atrastą mantą. Pagelbėjusieji laivą ar jo mantą globti gauna už tai atlyginimą: laivui sudužus toliaus negu viorstas nuo krašto, gauna už mantos gelbėjimą ir globėjimą $\frac{1}{4}$ dalį nuo išglobtos mantos, jeigu arčiaus negu viorstas, tad $\frac{1}{2}$ dalį; nuo tų algų eina pusė užziuros policijai. Kas įstatymų pagal išgalėjimą nepildo, tampa smagiai nudyjamas.

Latvių laivininkystės literatūros tėvu reikia skaityti Valdemarą, kurs nuo 1857 m. iki amžiaus galui kalbėjo ir rašė čakliai ir nenugurdamas laivininkams ant naudos. Jo raštus žada išleisti latviškai Bandrevyčia visus — nės daugelis tapė rašyti vokiškai, įgauniškai ir maskoliškai. Tačiau Latviai ikšiuolaik neturi rankaknygių dėl jurinių mokslainių, ir turi naudotiesi vokiškomis ar maskoliškomis knygomis. 1887 m. Rygoje pulkelis Latvių susirinkęs nutarė krauti piningus per subskripciją dėl „padėjimo pamato“ Latvių laivininkystės literaturai, ir 1888 m. apskelbė dvi premijas, vadinamas „Valdemaro premijomis“: pirma premija 100 rubl. už „pamokymo raštą dėl laivininkų, kaip reikia umą pagelbą nešti ištikus ligoms ar nelaimėms ant jūrės“; antra premija 200 rubl. už „laivininkams rankaknygę“. Apart to komisija nulėmė išduoti savo kaštu „Baltijos jureivių kalendorių“, kurs pradėjo išėiti 1889 m. Taip-gi įstatymai apie jureivystę tapė išguldyti į latvišką kalbą, 1891 m.; tą patį metą išėjo „Juhrneeku palihgs“, parašytas per mokytoją jurinēse mokslainēse Breikšą. Toliaus išėjo Maskolijos konsulatų įstatymai, išguldyti per A. Bandrevičią, reikalingi kapitouams. Laikraščiai savo skiltis atvėrė taip-gi dėl lietų laivininkystės. Reikia paminėti dar jureivystės žodyną, kurį išleidė Valdemaras kaštais Moskvos cėsoriškos jureivių draugystės, kur randasi visos svarbesnės Europos jureivių kalbos ir drauge latviškoji kalba. Ten telpa jureivių gyvenime tankiai vartojamieji žodžiai. Bandrevyčia, redaktorius „Baltijas Juhrneeku Kalendara“, parengęs yra „Kursemes un Vidsemes schelkugiu šarakstu“, kur minėti laivų savininkai, vada ir statytojai, taip-gi laivų senumas, didumas, kliasa, take lažas ir iš kokios medegos pastatyti. 1894 m. išėjo A. Bandrevyčios „Ahrsemju ostu apraksti un kugiu nodokli“. — Rods tai dar skursna yra toji literatūra, bet jau šiadien ji turi tulus deringus straipsnius, ir yra viltis, kad ateitėje ji užvešės Latvių jureiviams ant labo ir apsišvietimo.

Sis bei tas apie Latvius svetur Rašo p. D. Bundsa.

Atsakydamas ant Tamistos klausimų, mėginu rašyti tulas žinias apie Latvių išėivystę pastaruose metuose. Visu pirmu turiu paženklinėti, kad šitos žinios negal buti suvis tikros, kada-gi nėra jokių pilningai ištikimų statistiškų skaitlius. Tačiau tikiu, kad galima mano užžymėtą medegą naudoti, kada-gi diduma jos yra tikra.

1) Latvių išėivystė prasidėjo maž-daug 20 metų atgal; išėivystė labiausiai kreipėsi į Ameriką, Kanadą ir Angliją.

2) Didesniejie Latvių naujokynai Suvienytose Valstijose randasi: New Yorke, Massachusetse (Bostone), Philadelphijoje (Pa.), Baltimorėje, Chicagoje, New Jersey'je, San Francisco (Cal.). Kanadoje: Medicine Hat'e. Anglijoje: Londone ir Liverpool'yje.

3) Latviai savų bažnyčių neturi; dievmaldystą laiko privatiškuose namuose ir vokiečių protestonu bažnyčiose. Pastorių nėra, tiktai vienas aplink-keliaujantis misijonorius — Įgaunis (Ėstas), kurs truputį supranta Latvių kalbą. Įpatingų latviškų mokslainių nėra. Yra maž-daug 8 biedrybos (draugystės) su tautiška, pasilinksminimo linkme, lengviu užgyvinimo pobudžiu. Sociališkų mierių jos neturi. Biedrybos turi mažus latviškus kningynus. Įpatingų kningynų nėra. Kiek man žinoma, tad pažymesni Latviai, kurie raštišku darbu užsiima, butu: Jehkabs Siebergs, Edvardas Randaus (Rupeikis) — abudu konzervatyviškai religiško jieskinio rėmėjai, gyvena Bostone. Tenpat Bostone: J. Lejiņš ir J. Kundsniņš; abu socialistai, drauge darbuojasi rašymu sociališkų raštų ir perguldymais į Latvišką kalbą. Vienintelė socialistų biedriba „Latvešu Socialdemokratu Šavieniba“ randasi Bostone. Sios biedribos mieriu yra per rengimą ir platinimą socialistiškų literatūros gaivinti Latvių darbininkų judėjimą Baltijoje. Lygšiol „Šavieniba“ išleidusi yra brošuras: „Katra Strahdneeka eevehribai“ ir „Strahdneeku organizaciju nosihme“. „Šavieniba“ likosi įsteigta 1896 m. gegužio mėn.

4) „Am. Westnešis ėmė išėidinėti 1896 m. jaunio mėnesyje; jį pradėjo leisti Siebergis ir misijonorius Rebanė su pagelba vokiečių liuteriškių parapijos (Bostone).

5) Mes ėsime persitikrinę ir iš dalies taip-gi žinome, kad mūsų socialistiška literatūra esti reikalaujama ir įgabename į senąją tėvynę. Apart viršuj minėtų brošurų „Šabiedriba“ yra išleidusi dar dvi proklamaciją — „Latvešu sozialdemokratu šavienibas manifests“ ir proklamaciją ant 1899 m. gegužio 1 dienos — kurios Baltijoje pasiplatino ganėtinai dideliame skaitliuje.

6) Man rodosi, kad Latviai čion (Amerikoje) neturi jokios įpatingos ateitė kaip tauta; jie vienval susiliedina su Anglais ar Vokiečiais. Apie Lietuvius mes turime tokią pat pažvalgą, kaip kiti socialistai: Lietuvis darbininkas mums brolis išsivalnyjimo kovoje, Lietuvis kapitalistas mums toks pat darbininkų alintojas, kaip visų kitų tautų kapitalistai. Tautiški ar patrijotiški Latviai žiuri ant Lietuvis su žinomu prietarungumu, laiko juos už savę žiamesniais.

Dar galreikėtų pažymėti, kad Londone (Anglijoje) įsteigta tapė Socialistų-emigrantų Šabiedriba, kurios linkėjimu yra rengti literatūrą dėl Baltijos Latvių darbininkų. Minėtoji Šabiedriba („Londonas latvešu sozialdemokratu grupa“) jau išdavusi yra vieną proklamaciją ir vieną brošurą („Nost ar „jaunajeem““).

(Pabaiga.)

Isz visur.

Serbijoi, netoli miestelio Kladovo, ant Dunojaus upės, eksplodavojo garlaivio „Negotin“ katilas, nuo ko smertį rado kapitonas ir 12 jurininkų.

Austrijos sostapilėje, Vienoje, praėjusį metą ant mėsos papjovė 26,000 arklių.

Romos policija gavo žinias, kad italiski anarchistai Amerikoje nusprendė nužudyti ir popiežių. Vatikano valdžia pasirengė ant visokio atsargumo, kad laike priėmimo pelegimų, tarp jų nebutu ir koks anarchistas. Paryžiaus policija vėl patyrusi, kad ant kiekvieno vieszpaties galvos esą paskirta po 10 anarchistų net. Vokietijos cėsorius po drabužiais neszuoja pancerį isz geriausio plieno, kurio negal permuszti revolverio kulka nei durtuvas isz rankos. Miega teip-gi labai atsargiai. Belgijos karalius norįs visai pasitraukti nuo sosto isz baimės anarchistų.

Gruodzio mėnesyje Vokietijai vėl bus suskaitymas gyventojų. Toks suskaitymas buvo gale 1895 metų. Dabar bus priskaityti ir tie vokiečiai, kurie laivais plaukioja svetimose szalise.

Paryžiuje ant susirinkimo psychologų prof. C. Riclet perstatė pusketvirtų metų vaiką, kuris galėjo ant fortepijono paskambyti visokias kompozicijas kaip senas muzikantas. Tojo vaiko vardas yra pepito Rodriquez Ariola, rodosi italias.

Czekijoi, mieste Olomunc, buvo czekų draugystės „Sokol“ paroda, kur beinant gatvėmis užpuolė juos vokiečiai ir susimuszė ir isz parodos užgimė krukių karė, kurią užbaigė kariauna. Daugelis žmonių isz abiejų pusių tapo suzeista.

Susirinkimas

Kuopos T. M. D. Cleveland'e, Ohio bus laikomas nedėlioje, 30 d. Rugsėjo ant 3 val. po pietų, svetainėje p. N. Olshinsko po No. 825 St. Clair gatvės.

Užtai-gi szirdingai yra užpraszomi, kaip sąnariai teip ir visi lietuviai tautiečiai kuoskaitlingiausiai ant paskirtos valandos susirinkti, nes bus apsvarstomi svarbus dalykai, o podraug bus ir isz dalinimas knyguezių sąnariams.

Kuopos raszt. *V. Dagilaitis.*

Pirmas Balius!

Draugystės Brolių Lietuvių isz Branford, Conn. rengia puikų balių subatoje 29 d. Rugsėjo 1900 m. ant Ferry salės, kuris prasidės nuo 8 valandos vakare ir trauksis iki 12 val. nakties. Muzika grajys visokius lietuviszkus szokius, kad ir smutniausis ras pasilinksminimą. Todėl szirdingai užpraszome visus lietuvius ir lietuvaites teip vietinius kaip ir isz aplinkinių miestelių atsilankyti ant teip puikaus pasilinksminimo.

Visus užpraszo *Komitetas.*

Balius!

Subatoje 29 dieną Rugsėjo, Lawrence, Mass. bus balius ant naudos naujai įkunto knygyno vardan Dr. J. Basanavicziaus, svetainėje Ford Brods Hall ant Oak str. ant kurio yra užpraszoti kalbėtojai isz Bostono, Nashua ir Brocktono. Szokiai prasidės 6 valandą vakare ir trauksis iki 12 val. Teipgi leisis ant laimėjimo laikrodėlis ant naudos T. M. D. ir S. L. A. kuopų. Ant to puikaus balius užpraszome visus lietuvius ir lietuvaites isz aplinkinių miestelių atsilankyti, o tuomi suszelpsite mūsų naujai įkuntą knygyną.

Įženga } vyrams 15 ct.
} moterims ir mergin. 10 c.

Knygyno Komitetas.

Kiekvienas žmogus turi ta perskaityti.

Paprastim amerikonszku daktarų pirmiaus buvo siusti tokius ligonius, kurie sirgo sunkiomis ligomis, kurios nebuvo galima iszgydyti, Europoje. Dėlto keletas praklinių daktarų isz Europos szitame mieste įsaisė gydymo įstitutą gydymui nuo visokių ligų vyrus, moteris ir vaikus, ir visus kurie prie jų kreipsis.

Dėlto visi vyrai kenčianti slapto ligas, paelnanczias isz jaunystės iszdykumo arba ir vėlesnio laiko, atsidavę girtuoklystei, persidirbę nusilpę, netinkanti szeimyniskam gyvenimui ir darbai kenčianti galvos-kaudėjimą, užmirszimą, anų skaudėjimą, nosies burnos, krutinės, plaučių, kepenų ir inkstų, netekimas skonio, dieglius, reumatizmą, muszliną szirdies, nosies plautį, skilvio arba puslės užsisėmėjus ligas, mėzlungį isziveržimą vidurių, iszmetymus ant kuno, visi tokie ligoniai turi pasirodavyti specialisto tame nistitute, kuris buvo daktaru urėdiezkų ir kareiviszų ir įgtjo viso svieto pagyrą gydyme vyriszku ligų.

Daktaras, kuris gydo moteriszkas l'gas tai neturi kito sau lygaus tame darbe, dėlto gi visos moters nerandanczios pagalbos kitur, turi kuogreicziauei prie jo kreiptis.

Jis gydo su negirdėta pasekme sunkiausias ligas visokių kliasų žmonių.

Vaikus kuogreicz ausiai iszgydo isz bile kokios ligos.

Tokie, kurie patys negal ateiti į tajį įstitutą, turi raazyti, telegrafuoti arba telefonuoti „Monroe 1116“ o daktaras juos aplankys.

Kad susipažinti su publika, yra paskaitomos mažiausios prekės, kokias tik ima kiti daktarai.

Ypatos toliaus gyvenanczios, kurios apraszys savo ligą, gaus gydnoles su atsakymu ant pirmųjų kelių dienų DOVANAI. Adresuokite:

Cosmopolitan Medical Institute,
420 So. Halsted st.

CHICAGO, ILL.

CASH

for acceptable ideas.
State if patented.
THE PATENT RECORD,
Baltimore, Md.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$8.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$32.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 63 inches high, 3000 lbs., \$80.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

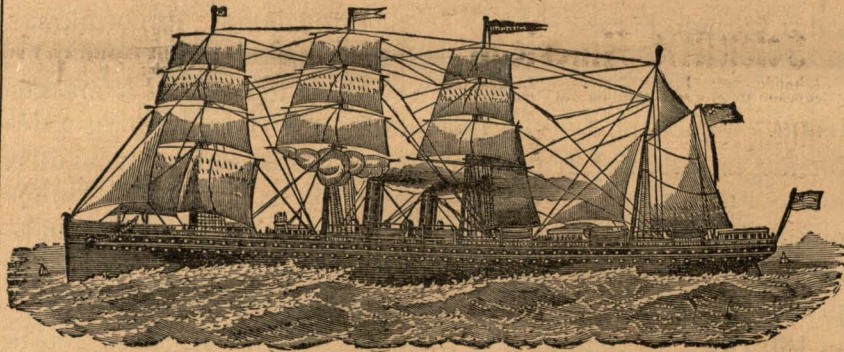

ZINGEIDU IR AKIVA
DĖL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių galvų, slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (gvarancije). Kožuas užsiganėdina, kur jau tukstanciam ypatų profesor. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszczius ir laiszkus iszreiszke szirdingai padėkavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visą rodą su informacije per laiszkus adresuavokit sziteip:

J. M. BRUNDTZA CO.
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

Cerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labai gerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią uzeigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie zinau patiks dėl lietuvių ir nei prabaszczius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN.

TAMAS PAUKSZTIS

Parduoda Laivakortes

ant visokių kelių (linijų) jurėmis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Pinigus persiunczia į visas dalis svieto. Kad pinigai neprapultų ir greitai nueitų į tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**

123 N. Main str. PITTSTON, PA.

Teipogi T. Pauksztis užlaiko didelį sztorą visokių valgomų daigtų, dideliu pasirinkime czeverykų, marszkinių ir tt.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Kuppure or Umbelical Hernia; you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents.

Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newdealers. MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

GYVASTIES GYDUOLE!

iszrasta pirm dviejū metų Europoje iszgydė tūkstantzius žmonių. Pargabenta Amerikon per gydymo instituciją INTERNATIONAL CLINIC Gydo:
REUMATIZMA: art etizma, skaudėjimus kryzėje ir strėnoce, krutinėje, silpnumą kojū ir tt
SKILVIO LIGAS: netrovėjima, stoka smoko, skaudėjima po krutinę ir žemiaus, užkietėjima vidurių ir tt.
NERVISZKAS LIGAS: sujūdima, dalinį paralyzių, epilepsiją (szokis szv. Vito), galvos skaudėjima ir tt.
KRUTINĖS LIGAS: atsikvėpima, gerkle, uždušima, kosulį, plantį, pradzią džiovos ir tt.
KEPENŲ LIGAS: dieglius geltlige, melancho-lija, hemoroidus, nenora dirbti ir tt.
GUMBO LIGAS: sustojima antdrapanių, sopn-lingą mėnesinės tekėjima, skaudėjima apatinės dalies kryziaus, tekėjimus ir tt.
INRSTŲ LIGAS: puslės, szlapumo kanalų ir tt.
ODOS LIGAS: iszmėtymus, dedervines, niezus.

Cyvasties gyduoles czystija krauja. Jeiu kentį, pamegink tik vieną plėczką GYVASTIES GYDUOLIŲ o busi dėkingas. Plėczka kasztoja \$1 00 (vieną dolerį). Užpraszymai tuojaus iszsiuncziami Express. Pinigūs prisius-ti apsergotame laiszke arba per Money Order ant adreso: International Clinic, 8361 Superior Ave. Station S. Chicago, Ill.

HOTELIS arba geriausia užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dasizi-noti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarėlių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką

18 N. Hancock st. WILKES-BARRE

ELASTIC GOODS AT HALF PRICE.

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARIOUS VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for, return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$7.50; thigh legging, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee legging, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$3.00; garter legging, C to E, \$2.00; anklet, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRDLESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

Neskaityk!

Hallo! kur eini?

— Einu pas Jankauską iszsigert, nes jis užlaiko gardziausią Alų, Vyną ir Degtinę visam Waterburyje.

— Na, kad teip, tai eisiu ir asz, nes asz to pirmiaus nežinojau.

— Tokius gėrymus, kokius jis užlaiko, geria Lietuviai, ponai, karaliai, kunigai, ubagai ir szeip „dzel-tamonai“.

— Pas jį Cigarų laivas atplaukia kas mėnesis net isz Kubos.

Nepamirszkite adreso.

J, A, Jankauskas

768 Bank str. Waterbury, Conn.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Teipogį senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

SEND 50 CENTS TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75, less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours. SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 60 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address. SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlapinimo, ir jeigu isz tos nesigydytis, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenczia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nervisz-kumą, vidurių ir rugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk piningų, bet raszyk pas mane įdėdamas markę, o asz atsiusiu tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel.

Bow 443, Iron Mountain, V. Mich.

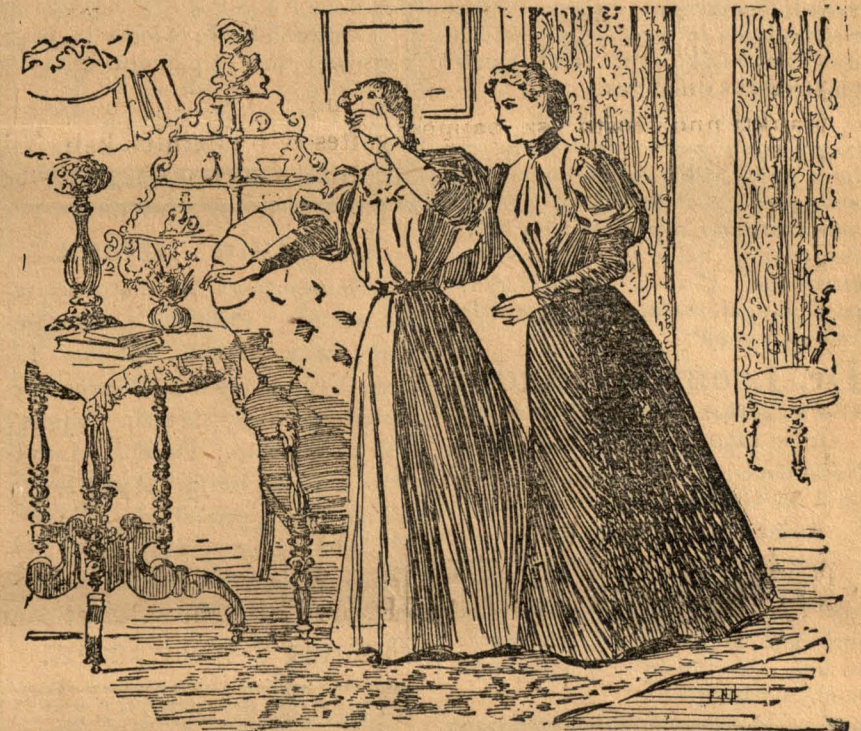
Visokias knygas,

lietuviszkas, taip drasiszkas kaipu ir moksliszkas, taipgi ir laikraszczius; kaipu tai: „Varpa“, „Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszczius ant paziuros prisiuscziu dova-nai. Užprasztant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir piningūs prisiusiti. Jurgis Lapinas

Tilžėje — Tilsit Ostpr. Germany.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.
Prezidentas — M. Bridickas Bx 17 Lost Creek, Pa.
Sekretorius — M. J. Damijonaitis, 65 N. Leonard str. Waterbury, Conn
Kasierius — A. Olszewskis 60 Sub-Sta. Chicago, Ill
Knygius — N. Olszinskis 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?

A Ripans Tabule.

WANTED.—A case of bad health that R-I-P-A-N-S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R-I-P-A-N-S on the package and accept no substitute. R-I-P-A-N-S, 10 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thousand testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 10 Spruce St., New York.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visoki kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklus dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviszkas **Daktaras.**

134 E. 24 Ul. New York.

Garsingas gydytojas vyrizskų ir moterizskų ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbuciuose; Viedniuje, Berlyne, karalishkoje mokykloje Londone, buvo perdėtinis mokslo Labanon, Bellevue, Port Graduale Hospital College ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma

visų slaptų ir paprastų ligų, kaip tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą vidurių galvos, nepomietį, apalpimą, skaudulius, žaizdas, tynimą, moterizskas ligas ir nevaisingumą. Gydymui nervizskų ligų reikia naudoti elektrikinias priemaitais.

Ligas lytiszku dalii

iszgydysiu į keles dienas, taipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdžiuvimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegtų ir t. t. Iszgydymą užtikrinu kiekviename atsitikime. Chronizskas ligas gytau pasekmingai, ir slėpemas ligas užlaikau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.

Offiso valandos: { nū 9 ryto. iki 1 po piet. nū 5 po piet iki 8 vakaro
Nedėliomis: nū 8 iki 10½ val. ryto; nū 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.

Užpraszydami gydyklas prisiuskite \$1.00.

Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sveri ir apraszyk savo ligą, o aš prisiūsiu gydyklas kuriomis iszsigydysi.

D. L. & W. R. E.

Trukial iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto į Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei į Vakarus.

Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto į Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore, ir t. t.

Ant 2:25; 3:47; 4:40 7:41 ir 10:15 po pietų į Scranton New York, Buff. lo, ir visų tarpinių stacijų.

Ant 2:00 2:49 4:32 6:43 9:50 11:30 pietų į Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tikietai nū pigianę prekę į visas szalis, Sziaurę — Pietus, Rytus ir Vakarus ir į minksztųjų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatu ratzymo su puikiausiomis kvietkoms, apskaitymais ir pavincziavėnėms parsidūda po neiszpasakytai anžemintą prekę. Kas prisiūs 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiausiu ant visos pasaulės popierų su konvertais; kas prisiūs \$1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimomes apmokame

Perkupezziams, agentams ir pedlioriams dūdame didelį pelną. Antpareikalavimo iszsnuozziame į visas dalis Amerikos

Užsisteliūdami į ožieras ir prisiūsdami ant jų piinngus visada uždekte zitokį adresą.

W. KUDARAŪCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

Lietuviu užeiga.

Geriausie užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linių. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

SEND 50 CENTS to us with this ad. and we will send you our celebrated La BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is a genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$8.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.65 less 50c, or \$3.15 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order \$3.65 cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Everything at lowest wholesale prices. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. Editor.)

Maistas

turi buti visatintai sutrovėtas.

Severa's

Blood Purifier

pagelbsti sutrovėti skilviui czystyja kraują, sustiprina kuną

PREKĖ \$1.00.

■ ■ ■

Kataro apsireeiszkimuose, tekėjime isz nosies, plėmų ir užkimszime kvėpavimo per nosį.

SEVEROS

Severos Balsamas del Plaucziu

yra geriausiu ir pasekmingiausiai gydancziu. Nuo kosulio geriausia gyduclė **25 ir 50 cts.**

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST, CEDAR RAPIDS, IOWA.

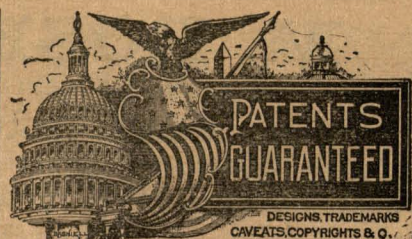
Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Griacziausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave.

Scranton, Pa.

Our fee returned if we fail. Any one sending sketch and description of any invention will promptly receive our opinion free concerning the patentability of same. "How to Obtain a Patent" sent upon request. Patents secured through us advertised for sale at our expense. Patents taken out through us receive special notice, without charge, in THE PATENT RECORD, an illustrated and widely circulated journal, consulted by Manufacturers and Investors. Send for sample copy **FREE.** Address,

VICTOR J. EVANS & CO.
(Patent Attorneys,)

Evans Building, WASHINGTON, D. C.

DIDELIS SKLODAS

S. J. Mockaiczio

Užlaiko geriausią Vyną, visokio skyriaus Arielkos ir kitų szyrdį pastiprianczių gėrymų, teipgi skaniausių Cigarų, tik nepamirszkite vietos

S J. Mockaitis

224 ir 226 South Main Str.

SHENANDOAH, PA.

WM. N. REINOLDS, Jr.,

ADVOKATAS.

42 Welles Building, Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306

Skolina piningus.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad aš dirbu visus augszciaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

